

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petina vrsta
mali oglasi po Din 1'30 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neurankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Nov cvet reakcije.

Vsaka reakcija se v prvi vrsti prizadeva, da onemogoči ali vsaj kolikormogoče omeji svobodo besede, tiska in javne kritike. Tudi PP režim se je potrudil, da skrupa tiskovni zakon, za katerega je že izposloval predsankcijo, da ga čimprej »prebica« skozi skupščino. Že naglica, s katero se je ta načrt sestavil, ne da bi se pritegnila k posvetovanju časniškarske organizacije, je jako sumljiva, če se pomisli, kakšni veliki javni interesi so s tem zakonom prizadejeni. Že to mora vsakogar potrditi v mnenju, da vladi ne gre za interese celokupne javnosti, marveč le za to, da po zadavljenju svobodnega mnenja zaščiti separatne interese režima, oziroma strank, ki ga sestavljajo. Često očitno pa postane to, če si ogledamo posamezne določbe tega zakonskega načrta, ki je zdaj v celoti objavljen.

Tiskovni zakon, kakor ga je sestavil PP režim, je izvzemši par določb neprimerne slabši od obstoječega starega avstrijskega tiskovnega zakona, ki je dovolj reakcionaren. Tiskovni zakonski načrt PP režima je sploh najslabši izmed vseh tiskovnih zakonov, ki so v veljavi v modernih demokratičnih in parlamentarnih državah sveta, izvzemši Italijo, kjer je Mussolini zadušil vsako svobodno kritiko.

Zakon najprej v prvem paragrafu proulaša, da je tisk svoboden in da »svoboda tiska obstoja v neoviranem izražanju misli v časopisju«. Zatem pa sledi 95 paragrafov, od katerih polovica zabranjuje in z naravnost drakoničnimi kaznimi otežuje svobodno izražanje misli!

Prva skrb zakonodavcev PP režima je bila, da določa slučaje, kdaj sme policija list konfiscirati in seveda podvreči list krutim kaznim. Poleg teh slučajev, ki razen kazni utemeljujejo konfiskacijo, pa imamo še celo vrsto slučajev, kjer se list kaznuje in sicer, če »seje mrzno do oficirjev ali če hujska en družabni red proti drugemu« ali če »izzivlja nezaupanje, preziranje in zasmehovanje napram državnim uredbam« ali če »žali predstavitelje oblasti in uobče javne uslužbenice«. Kazni pa ni podvržen samo glavni urednik, oziroma pisec, ampak »po meri krivde ali sokrivde« tudi ostali uredniki, pa tudi izdajatelj, lastnik tiskarne in prodajalec ter raznašalec in sicer od treh mesecev do 5 let in z globami od 20.000 do 100.000 Din! Če se pomisli, kako silno raztegljivi so vsi ti pojmi, ki o njih v teh kazenskih določbah govori, se mora priti nujno do zaključka, da te določbe ne pomenjajo drugega kakor zadavljenje vsake še tako rahle kritike javnih funkcionarjev ali obstoječega javnega reda.

PP režim pa se je tudi pobrigal, kako bi mogel opozicionalno časopisje sploh uničiti. Zato je določil, da se more list v gotovih slučajih sploh ustavititi in sicer, če »izzivlja mrzno do države kot celote, verki in plemenski razdor«. Mi že dobro vemo, kako se to da tolmčiti. PP vlada se je pa tudi pobrigala, da ne bi sodišče moglo časopisja v slučaju konfiskacije ali ustavljenja preveč zaščititi. Kajti v slučaju, ako prvo sodišče konfiskacijo ali ustavitev razveljavi, se more proti temu pritožiti policija na apelacijsko sodišče, kar v praksi pomeni toliko, da more upravna oblast liste z neprestanimi konfiskacijami uničiti, ker je apelacija dolgotrajna procedura, policija pa sme konfiscirati, kolikor ji je drago, kajti o zlorabi teh določb in o povračilu škode, ki je neupravičene konfiskacije ali ustavitve odgovarjajo pred zakonom. Tako bodo morali tudi izdajatelj, ravnatelj tiskarne in pa trafikant list skrbno prečitati, predno izide ali pa predno ga prodajajo! Res prekrasna »svoboda tiska«!

Veliko teh določb je že vseboval bivši reakcionarni avstrijski tiskovni zakon. V tem ustava in takozvane prehodne določbe, dodane ustavi, nadalje zloglasni § 104 srbskega kazenskega zakonika in policija se je dozda pri preganjanju tiska na te določbe tudi marljivo opirala. Toda sodišča so v mnogih slučajih ugotovila, da list de-

liktov proti tem določbam dejansko ni zagrešil ter je konfiskacijo in ustavitev razveljavilo. Torej je jasno ugotovilo, da oblast svojo moč zlorablja. Namesto da bi novi zakonski načrt o »svobodi tiska« storil konec vsaki možnosti zlorabe — kar se je v prvi vrsti v svrhu zaščite svobode tiska od njega pričakovalo — pa možnost zlorabe le še povečuje! Kajti nikjer se ne določa, kdaj, kako in v katerem določenem smislu da list zagreši »žalitev oblasti«, kaj se ima smatrati za »izzivanje nezaupanja« proti njej, kaj da se ima taksirati kot »zasmehovanje« uprave, na kakšen način da kdo »hujska en družabni red proti drugemu«. In ker se to čisto nič ne določa, so odprta vrata najhušim zlorabam in najsamovoljnijemu tolmačenju teh določb od strani eksekutivne oblasti. Delavski listi n. pr. se bodo lahko na tej podlagi čisto onemogočili, če le malo kritizirajo sedanjí družabni red. Vsi drugi listi pa, ki so v opoziciji proti režimu, bodo v nevarnosti, da se bo vsaka kritika javnih zadev in državnih uredb smatrala za »izzivanje nezaupanja«, saj je končno vsaka kritika izraz nezaupanja!

Novi zakonski načrt pomeni tudi sankcijo najsamovoljnijšega zlorabljanja pravice do popravkov. Odslej bo vsak smel listu pošiljati popravek, naj je resničen ali ne, in bo smel v popravku navajati še nova dejstva. Popravek pa bo smel urednik zavrati le, če bo več kot dvakrat tako dolg, kakor je bila notica, ki se popravlja. Oblast bo po tej določbi imela naravnost sijajno stališče. Ona sme sploh popravljalci, kakor hoče, in če ji kaj v listu ne bo prav, bo lahko poslala dvakrat tako dolg »popravek«, v katerem bo smela poljubno polemizirati s listom. Na ta način lahko s samimi popravki najbolj opozicionalen list izpremeni v režimski!

Predvsem pa se je PP-zakonodajalec pobrigal za to, da bodo smeli korupcionisti neovirani od javnega mnenja vršiti svoje čedne posle. Kajti ves dokazni material bo moral list, ki bi napadel recimo kakoga korupcionista, sodišču predložiti tekem 16 dni! Na ta način se hoče zaščititi, da ne bi javno mnenje preprečilo nečednih transakcij in špekulacij, o katerih se izve, a se v teku 16 dni navadno ne dajo striktno dokazati, oziroma tako v podrobnostih zaslediti, kakor bi bilo potrebno. Pa recimo, da ima časnikar dosti indicij, da se kaj umazanega pripravlja, samo najzavnejšega nima, recimo, kakšen akt iz ministrstva, ki bi korupcioniste popolnoma razkrinkal. V ministrstvu bodo seveda poskrbeli, da se ta akt pravočasno ne izroči, in urednik bo oropan možnosti, da dokaz resnice doprinese in bo zato seveda romal v luknjo. Isti namen ima določba, da se mora vsaka sodba v tiskovnih zadevah izreči v gotovem jako kratkem roku. Skratka: kritika javnih razmer, upravne korupcije, umazanih kupčij in zlorab ter politične nemoralne se bo s tem zakonom popolnoma zadušila.

To so le nekatere cvetke iz tega reakcionarnega zakona, ki bije v obraz vsem načelom moderne demokracije in ki omogoča najhujše zlorabe od strani upravne oblasti, ne da bi jih javnost smela odkrivati, kritikovati in bičati. Mi samo ne razumemo, zakaj ima ta zakon 95 paragrafov! Zadostoval bi samo eden, ki naj bi se glasil: Vsako protivladno časopisje je sploh zabranjeno. To bi bilo vsaj odkrito. Omenjamo še, da bodo vse tiskovne delikte sodili specijalni sodniki in da so tudi za te določene ostre kazni, če bi se ne ravnali po vladnih intencijah.

Skratka: prišli smo nazaj v Metternichovo dobo in to pod režimom, v katerem sede ljudje, ki se imenujejo »samostojni demokrati« in »svobodomiselnici«!

Umor voditelja albanških katolikov.

Bar, 5. marca. (Izv.) Voditelja albanških katolikov Gurakukija, bivšega finančnega ministra v kabinetu Fan Noli, je umoril neki Stamolla, ki je bil zaradi požiga obsojen na 15 letno ječo, nedavno pa pomiloščen. Splošno vlada prepričanje, da je dal Gurakukija umoriti predsednik sedanje albanske vlade Ahmed Zogu.

Solidarnost bloka narodnega sporazuma.

POPOLNA NEORIENTIRANOST VLADE. — IZJAVA DR. KOROŠCA O POLOŽAJU. — EDINI IZHOD: NOVA Vlada IN NOVE VOLITVE.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Pozornost vseh političnih krogov in cele javnosti je osredotočena okoli akcije bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije. Nasprotniki narodnega sporazuma so podvzeli proti bloku veliko akcijo in se poslužujejo vseh sredstev, ki so mu na razpolago. Oni delajo proti bloku narodnega sporazuma posebno za kulisami. Tekom današnjega dne so režimski listi lansirali najrazličnejše potvorbe o sporazumu, katerega so izdelali na nedavni seji načelniki bloka. Tekst sporazuma dosedaj še sploh ni bil sprejet, pač pa bo sprejet na jutrišnji plenarni seji celokupnega bloka.

V vladnih krogih vlada zelo slabo razpoloženje. Vlada sama ne ve prav, kaj naj začne. To se vidi odtod, ker še ni sklenila, kdaj bo dala ostavko, niti kako se bo obnašala v verifikacijskem odboru, niti ni določila kandidata za skupščinskega predsednika, niti ni rešila vprašanja rekonstrukcije vlade za slučaj, da ostane še nadalje na vladi. V bloku narodnega sporazuma pa vlada popolna enodušnost v pogledu na celoten političen položaj.

Za presojo položaja od strani opozicije je značilna izjava, ki jo je dal dr. Ko-

rošec dopisniku »Vremena«. Glasi se: »Položaj se še vedno ni razjasnil. Mi imamo dokaze, da so se za časa volitev vršile potvorbe. Da ni bilo teh potvorb, bi imeli v parlamentu večino. Ne more se nam očitati, da se samo pritožujemo radi nasilstev pri volitvah, ker vse naše trditve podkrepimo z močnimi dokazi. Kljub silnemu terorju se je pa ljudstvo izreklo za sporazum tudi v Makedoniji in Vojvodini. Da ni bilo potvorb, bi se to popolnoma jasno videlo. Mi sicer nimamo večine mandatov, vendar je jasno, da se je ljudstvo izreklo v svoji veliki večini za sporazum.«

V teku nadaljnjega razgovora je dr. Korošec izjavil:

»S strankama, ki sta vršili ta nasilja, ne moremo sodelovati. Danes je položaj sledeč: Ljudstvo se je izjavilo za sporazum. Imamo tri činitelje, ki morajo s tem računati: parlamentarna večina, parlamentarna manjšina in kralj. Uvideti morajo, da je sedanji parlamentarni položaj potvorba, ker ne odgovarja ljudski volji. Po mojem mišljenju je samo nova vlada in nove volitve izhod iz tega položaja.«

POSVETOVANJE OPOZICIONALNEGA BLOKA.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Danes popoldne so imeli načelniki opozicionalnega bloka dolgo sejo, o kateri niso dali nobenih obvestil. Jutri predpoldne bodo imeli vsi opozicionalni klubi svoje seje, popoldne pa bo plenarna seja bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije.

AVDIJENCA G. PAŠIĆA PRI KRALJU.

Belgrad, 5. marca. (Izv.) Danes popoldne je bil Nikola Pašić v avdijenci pri kralju. Pri tej priliki se je raznesla vest, da je podal ostavko. Ta vest pa pozneje ni bila potrjena.

POSLANEC DR. ŽANIĆ NA SVOBODI.

Zagreb, 5. marca. (Izv.) Iz Nove Gradiške poročajo, da je bil nocoj ob šestih izpuščen iz političnega zaporu poslanec dr. Žanić. V zaporu je presedel 46 dni. Pred odpustitvijo je moral plačati takso v znesku 40 Din za rešitev. Sodnik mu je dejal, da je njegova zaporna kazen samo prekinjena. (Kakor znano, je bil dr. Žanić sredi januarja aretiran v hotelu Union v Ljubljani in takoj nato prepeljan v Zagreb, od tam pa v Novo Gradiško.) — V tukajšnjih krogih sodijo, da bodo tekom noči ali pa jutri zjutraj izpuščeni tudi dr. Maček in tovariši. Na policiji pa o tem še nič ne vedo in so mnenja, da bodo dr. Maček in tovariši ostali v internaciji do verifikacije njihovih mandatov.

Čičerin o vnanji politiki Rusije.

Tiflis, 5. marca. (Izv.) Na tretjem kongresu sovjetov je poleg Rykova govoril o ruski vnanji politiki tudi Čičerin. Največ se je bavil z razmerjem Anglije do Rusije, ki se je po nastopu sedanje angleške vlade znatno ohladilo, čeprav si Rusija prizadeva Angliji v marsičem popustiti. — Amerika pripravlja posebno komisijo, ki bo proučila pogoje, pred katerimi bi Amerika mogla Rusijo priznati. Amerika je danes bolj kot kdaj navezana na aktivno politiko v Aziji. — Razmerje do Francije je danes v štadiju tipanja, ker se Francija silno oborožuje. — Z Italijo živi Rusija v prijateljskih odnosih. Italija je danes sicer imperijalistična država, a njen imperijalizem zadeva povsod ob angleško ekspanzivnost. — S Poljaki se Rusija pravkar pogaja z ureditev medsebojnega gospodarskega razmerja. — Odnosaji z Nemčijo so dobri zlasti v gospodarskem oziru. — Za Madžarsko je bila izprememba v angleški vladi velikega pomena, tako da je Madžarska podpis že dogovorjene pogodbe odložila za 4 mesece, na kar je Rusija z ozirom na težaven notranjopolitičen položaj

Madžarske pristala. — Balkanske države imajo dovolj medsebojnih nasprotstev. — Pogodba z Japonsko je ugodna za oba dela in se bo dala prijateljsko razmerje med obema državama še poglobiti.

Pogreb predsednika nemške republike.

Berlin, 5. marca. (Izv.) Včeraj dne 4. marca so se začele velike pogrebne svečanosti na čast ranjkemu predsedniku nemške republike Ebertu. Ljudske množice so se začele zbirati že zgodaj zjutraj okoli predsedniške palače. V dopoldanskih urah je zavzelo vojaštvo svoja mesta in napravilo častni špalir od predsedniške palače do kolodvora, kjer je stal pripravljene poseben vlak za prevoz rakev v Ebertovo rojstno mesto. Mrtvaški oder je bil okrašen s številnimi venci, ki so jih poklonili vladarji in predsedniki skoro vseh držav. Ob odru se je poslovil od umrlega predsednika državni kancler dr. Luther z lepim govorom ob navzočnosti Ebertove rodbine, diplomatskega zbora in najvišjih zastopnikov nemških državnih in pokrajinskih oblasti. Dr. Luther je v svojem govoru posebno naglašal, da se predsednik Ebert nikdar ni izneveril delavskemu stanu, iz katerega je izšel. Okoli četrte ure popoldne se je žalni sprevod začel premikati. Pred poslopjem državnega zbora je govoril v imenu parlamenta predsednik državnega zbora Loebe. Govor je poslušalo nad 100.000 ljudi in gneča je bila toliko, da je morala resilna postaja intervenirati v več kot tisoč slučajih. Pred kolodvorom so postavili rakev na poseben oder, mimo katerega so prehajale neštete množice. Nekaj minut po šesti uri so odnesli rakev na vlak, ki jo je prepeljal v Heidelberg.

Heidelberg, 5. marca. (Izv.) Danes je bil pokopan na tukajšnjem pokopališču z velikimi svečanostmi in ob ogromni udeležbi ljudstva predsednik Ebert. V Heidelberg se je pripeljalo nad 100 vlakov tujcev.

Berlin, 5. marca. (Izv.) V političnih krogih je vzbudila precej pozornosti okolnost, da je tudi bivši prestolonaslednik položil vence na Ebertovo krsto.

Berlin, 5. marca. (Izv.) Mestni magistrat v Berlinu je sklenil imenovati eno izmed največjih berlinskih cest »Friedrich-Ebert-Strasse«.

CHAMBERLAINOV SESTANEK S HERRIOTOM.

London, 5. marca. (Izv.) Danes je govorila obišče Chamberlain ob priliki svojega pota v Ženevo Herriota. Ministrski svet bo imel več sej, da ugotovi natančen načrt za razgovore na tem sestanku.

ODREDBE ITALIJANSKE VLADE ZA UPOSTAVO LIRE.

Rim, 5. marca. Včeraj je finančni minister De Stefani sprejel predsedstvo Narodne zveze borznih sindikatov in agentov. Naznanil jim je, da je vlada uvedla dobro premišljeno akcijo, da upostavi italijansko valuto in denarno neodvisnost. Ta akcija bo zahtevala žrtve, a vlada jo bo izvedla do konca brez ozira na neplodne spekulacije in motenja. Tekom 48 ur je oddala za 1 milijardo devetletnih bonov državnega zaklada in anulirala za 860 milijonov bankovcev. Vladno akcijo mora sedaj neglede na žrtve podpirati zasebni kapital s svojimi rezervami.

KOVINARSKI STRAJK V ITALIJI

Rim, 5. marca. (Izv.) V Bresciji so začeli štrajkati kovinarji. Štrajka okoli 5000 ljudi. Značilno je, da pripadajo štrajkujoči delavci večinoma fašistovski organizaciji.

Za varnost Evrope.

London, 5. marca. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da obstoje v parlamentu glede vprašanja varnosti Evrope tri skupine. Prva skupina, ki jo vodi Chamberlain, je za zvezo Anglije s Francijo in Belgijo. Druga skupina je na nevtralnost Anglije. Tretja skupina pa želi zvezo Anglije s Francijo, Belgijo in Italijo in zahteva, naj bo Nemčija sprejeta v Društvo narodov. Druga skupina je najbolj nepomirljiva in izjavlja, da bi bilo v slučaju kake garancijske pogodbe potrebno varovati tudi Češko in Poljsko, kar je za Anglijo silno težavno.

NASTOPNI GOVOR PREDSEDNIKA COOLIDGEA.

Washington, 5. marca. (Izv.) Predsednik Coolidge je včeraj uradno nastopil svoje mesto. Po stari tradiciji je imel svoj nastopni govor pred vladno palačo, kjer se je zbralo nad 10.000 ljudi. Preden je začel govoriti, je prisegel najvišjemu sodniku na ustavo. Coolidge je trideseti predsednik Zedinjenih držav. Njegov govor je najkrajši izmed vseh dosedanjih predsedniških govorov in obsega samo 3000 besed.

New York, 5. marca. (Izv.) V svojem govoru je predsednik Coolidge izjavil, da je glavna politična smernica Amerike ohranitev mira. Ta smernica pa ima svoje meje v časti ameriškega naroda, ki mora skrbeti pri vsi svoji miroljubnosti za dostojno varstvo svoje časti. Stroški za oboroževanje pa ne smejo presegati gospodarske moči davkoplačevalcev.

RUSKE VOJASKE ZAhteVE.

Moskva, 5. marca. (Izv.) Trockijev naslednik Frunze je izjavil na zboru sovjetov, da ruska armada ne bo presegla zaželjene višine, dokler ne bo mogla ruska industrija zadostiti vsem armadnim zahtevam in potrebam. Ruska armada bo pripravljena, kadar bo popolnoma neodvisna od inozemstva.

PADEC ŽITNIH CEN V AMERIKI.

New York, 5. marca. (Izv.) Na žitnih borzah v Chicago in Winnipegu so žitne cene znatno padle.

Viktor Schweiger:

Sestava skupščine.

Belgrad, 4. marca 1923.

»Zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino« odreja v svojem prvem členu, da mora ukaz o razpustitvi skupščine pred iztekom ustavno določenega štiriletnega roka vsebovati poleg odredbe o volitvah, ki se morajo vršiti najpozneje tri mesece po razpustitvi, tudi odredbo o sklicanju narodne skupščine, ki se mora zbrati najpozneje štiri mesece po razpustitvi. Kakor pri lanskih volitvah tako se je tudi pri novembrski razpustitvi izkoristil ves po zakonu dovoljen rok in se je določil 7. marec za prvo sejo.

Novo izvoljeni poslanci so dolžni priti s svojimi polnomočji v mesto, kamor je s kraljevim ukazom sklicana skupščina, že na predvečer prve seje.

Prva seja je kratka in je namenjena samo začasnemu konstituiranju. Poslanci se zberejo ob 9. uri v skupščinski dvorani. Po spisku se določi najstarejši od prisotnih poslancev, ki takoj kot »po letih najstarejši predsednik« naznanijo pričetek seje in predlaga za tajnike štiri najmlajše poslance, ki jih skupščina izvoli z vzklikom. Ko poslanci izročijo svoja polnomočja, se takoj pristopi k izvolitvi začasnega predsednika, ki ima vse pravice in dolžnosti stalnega predsednika. Volitev je tajna in ima vsak poslanec toliko glasov, kolikor ima mandatov. Za izvolitev zadostuje prosta večina. S tem je dnevni red prve seje izrpan. Začasni predsednik zaključuje s običajnim, pomenljivim in sentimentalnim nagovorom sejo in skliče za drugi dan prihodnjo.

Na podlagi poročil glavnih volivnih odborov in izročeni polnomočji izdela začasni predsednik spisek poslancev za drugo sejo. Na njej se voli verifikacijski odbor, katerega funkcija je do razpusta skupščine. Ima 21 članov. Če se vse parlamentarne skupine zedinijo za skupno listo, se izvrši izvolitev per acclamationem, sicer pa s tajnim glasovanjem. Razdelitev mest se izvrši po proporciji oddanih glasov

Verifikacijski odbor prične takoj poslovati. Iz svoje srede izvoli predsednika, tajnika in enega ali pa tudi več poročevalcev. Njemu izroči začasni predsednik vsa polnomočja, vse akte in pritožbe proti volitvam. Odbor mora končati svoje delo tekom sedmih dni, vendar mu skupščina ta rok lahko tudi podaljša. Verifikacijski odbor odobri najprej vse one mandate, proti katerim ni bilo pritožbe. O pritožbah pa rešuje z večino glasov, dočim manjšina lahko predloži oddvojeno mišljenje in določi svojega poročevalca.

Ko je odbor gotov, se poročila večine in manjšine tiskajo in se morajo tekom treh dni izročiti poslancem. Po preteku daljnjih 24 ur skliče začasni predsednik sejo, na kateri se lahko takoj prične z debato o sklepih verifikacijskega odbora. Plenum skupščine razpravlja najprej o onih mandatih, ki jih je večina odbora proglasila za nesporne. Debata o tej skupini mandatov sme trajati največ en dan. Glasuje se o celi skupini, ne o posameznem mandatu in glasujejo vsi poslanci. O spornih mandatih pa se razpravlja za vsak slučaj posebej in ima vsak poslanec pravico govoriti pol ure, vendar mora biti razprava končana v petih dneh. Skupščina lahko odobri poročilo in razveljavi mandat, ali pa sklene, da se predmet pritožbe na licu mesta prišče. Tako vprašanje pa se mora rešiti najdalje v roku treh mesecev. O spornem mandatu ne sme glasovati poslanec, o čigar mandatu se sklepa. Na mesto poslance, katerega izvolitev je skupščina razveljavila, se pokliče njegov namestnik na listo. Če pa so razveljavljene volitve v celotnem okraju, razpiše skupščina nove volitve.

Po končani verifikaciji v plenumu položijo poslanci v prisotnosti predsednika prisego, pri čemur niso dovoljene nobene posebne izjave. Dokler poslanec ne položi prisige, ne more izvrševati poslanskih dolžnosti.

Takoj nato se voli predsedništvo: predsednik, dva podpredsednika in štirje tajniki, ki se volijo za čas trajanja rednega zasedanja. S tem je narodna skupščina šele konstituirana in lahko prične z rednim poslovanjem.

Ljudsko štetje na Koroškem.

Surova germanizacija na Koroškem in zatiranje slovenskega življa potrebuje na zunaj opravičbe. Ako se, kakor vemo, s statistiko da vse dokazati, zakaj bi se ne poizkusil tak dokaz za šolski sistem in za stopanje upravnih in sodnih oblasti v deželi? In ta dokaz se je Nemcem posrečil! Z velikim zadovoljenjem naznanjujejo svetu, da se je število slovenskega ljudstva skrčilo l. 1923. na 10%.

Zgodovinski časopis »Carinthia« prinaša številke, ob katerih mora vzrojit, komur sta še draga pravica in resnica. Pod vodstvom prof. Wutteja je padel zgodovinski časopis na stopnjo vsenemškega pamfleta. Wutte javlja številke »po poročilu državnega urada za statistiko na Dunaju«. Ne, gospodje v Celovcu, tu ste zagnili celovško opico v uradni plašč in imate svet za tako neumen, da bo vaš nestvor imel za uradno dognano dejstvo.

Poznavatelj Koroške naj pogleda številke:

	Nemcev	Slovencev
Brdo	340	979
Goriče	262	341
Blače	334	121
Šteben na Zili	1431	200
Podklošter	3123	925
Smerče	1353	64
Ziljska Bistrica	562	50
Strajavas	750	368
Bekštajn	2649	1378
Marga na Zili	995	599
Vernberg	1536	500
Rožak	5436	4406
Logavas	516	750
Kostanje	533	435
Ledenice	95	1082
Lipa	504	418
Rožak	460	190
St. Jakob (Rož)	2120	1447
Zrelec	989	280
Grabštajn	1733	107
Hodiše	646	466
Kotmaravas	823	539
Bilčova	9	763
Žihpolje	841	134
Otok	573	121
Medgorje	441	461
Zg. Verca	117	311
Pokriče	1034	293
Radiše	355	288
Sv. Tomaž	1287	84
Skofiče	580	689
Bistrica (Rož)	555	1078
Borovlje	2158	863
Šmarjeta	306	729
Medborovnica	669	310
Podlublaj	1153	534
Svetnavaj	553	310
Slov. Plajberg	45	593
Selo	10	959
Dobrlavas	1876	814
Galčija	424	549
Globasnica	490	709

1 Popolnoma slovenska župnija!

2 Slovenski kraj!

3 Sodni okraj.

	Nemcev	Slovencev
Rikarjvas	898	805
Škocijan	334	844
Zitaravas	273	1131
Zelezna kapla	772	313
Bela	345	1935
Diekše	1159	428
Grebini	2118	1031
Obre	1016	515
Ruda	1080	441
Sv. Peter	543	653
Tinje	452	60
Važenberg	2226	550
Pliberk	839	146
Šmihel	474	1296
Libelče	151	767
Libuče	567	582
Blato	300	979
Zvabek	54	381

Kako so te številke zanesljive, dokažejo številke, s katerimi danes že moremo zavrniti to »uradno« goljufijo.

Uradno so našli Nemcev v Goričah 262, v resnici jih je 30; v Blačah 334, v resnici jih je 21; v Bistrici 562, a so le 4 nemški carinarji in 4 učitelji; v Hodičah 646, jih je pa le 18; v Kotmarivasi 823, jih je pa le 123 (86 tujcev); v Bistrici 553, jih je pa le 187 (126 tujcev); v Medborovnici 669, jih je pa le 32 (22 tujcev); v Cvetnivasi 558, jih je pa le 46 (18 tujcev); v Dobrlivasi 1876, jih je pa le 122 (75 tujcev); v Galčiji 424, jih je pa le 44 (33 tujcev); v Globasnici 490, jih je pa le 40 (22 tujcev); v Škocijanu 334, jih je pa le 45 (21 tujcev); v Zitarivasi 273, jih je pa le 34 (19 tujcev); v Beli 345, jih je pa le 76; v Grebinju 2118, jih je pa le 294 (17 tujcev); v Tinjah 452, jih je pa le 30 (23 tujcev); v Šmihelu 474, jih je pa le 18; v Zvabeku 54, jih je pa le 11 (vsi tujci!).

Tako skandalozno se svet slepari po koroških uradih in Dunaj verno pošilja ta falzifikat v svet! Naloga Slovencev je, da sedaj takoj zopet izvedejo lastno štetje in opozorijo osrednjo vladno na dragoceno vrednost njene statistike! To štetje je sad strankarske organizacije. Samo kar je v naših izobraževalnih društvih, posojilnicah in verskih družbah, je imelo poguma, zapisati se za Slovence. Treba naprej napeti vse sile, da se napravi konec vsenemški komediji!

Politične vesti.

+ Resnica o jugoslovanskih volitvah v inozemskem časopisu. Glasilo združene leve v francoskem parlamentu »L'ère nouvelle« odgovarja na proteste jugoslovanskega in bolgarskega režimskega tiska, ki se ogorčuje zaradi resnic, ki jih je bil list objavil o Pašičevem in Cankovem režimu. List uvodoma ugotavlja, da si je pridobil Pašič pri zadnjih volitvah neznatno večino mandatov le s pomočjo najbrezobzirnejšega nasilja in volivnih manevrov. Potem pa podrobno navaja, kako se je za volitve prestavljalo in odstavljalo uradništvo na volilnih mestih, kako se je zatiral tisk, kako se je postavila najmočnejša stranka opozicije HRSS izven zakona in njeni voditelji zaprli, s kakšnim terorjem je nastopal vladni aparat v Macedoniji itd. »Kljub vsemu temu pa je dosegel Pašič le par mandatov preko polovice, a število za opozicijo oddanih glasov prča, da je ogromna večina prebivalstva proti Pašiču in njegovemu režimu. Pašič kljub temu ostane na vladi — zaključuje list — toda kaj naj počne s svojo oblastjo? Ali pojde v boj proti večini v deželi, proti celokupni Hrvatski? V to bi bilo treba dolgoletne diktature, a Pašič je zelo star.«

+ »Hrvatski list« bo zopet izhajal. Kakor poročajo zagrebški listi, bo osješki »Hrvatski list« začel zopet izhajati, ker je banski stol razveljavil odlok sodišča v Osijeku, s katerim je bil »Hrvatski list« prepovedan. — Kakor nam telefonično javljajo iz Osjeka, je včeraj »Hrvatski list« zopet izšel in ga policija ni zaplenila.

Dopisi.

Cerklje ob Krki. Torkovo »Jutro« prinaša dopis iz Cerkelj, ki pa ni bil spočet in zgotovljen v Cerkljah. »Jutrovec« pravi, da bo splošni dopis v »Slovenec« z dne 26. febr., kjer je bilo povedano, da se cerkljanskemu g. nadučitelju Rostoharju dela krivica, ko so ga brez vzroka in povoda premestili. »Jutro« je sicer zadnjič prineslo kot vzrok premestitve to, da se je v Cerkljah že med šolsko mladino razpela duh radičevizma in republikanizma! Ali ni to višek — oprostite — kozlovske modrosti? Med šolsko mladino radičevizem in republikanizem! Zadnje volitve kažejo, da so republikanci tu pri nas izmed 563 glasov dobili le 68 kroglice, torej le 12 odstotkov. In volili so odrasli, ne šolarji. Če pa še med odraslimi ni bilo več kot 68 »državi nevarnih boljševikov«, kaj naj si torej mislimo o politični opredeljenosti šolarjev? Tam gori v Ljubljani so gospodje, ki na vsak način menda hočejo imeti politiko razvito tudi že med abecedarji. Pa se imenujejo ti možje: stebri države. Celokupno učiteljstvo tu prav dobro ve, da ga najdemo šolarji, ki bi se mu sanjalo o politiki. Sicer pa, saj so celo jezeesarski agitatorji in priganjanci »haurizali« tu okrog nas, ki o političnem delovanju ne vedo nič več kot naši šolarji, ki nič ne vedo. Sedaj so pa brihtni žerjavci — Krško kar mrgoli teh tičev —

pogrnali drug vzrok, zakaj mora Rostohar od tu. Zadnji dopis v »Jutru« pravi, da je Rostohar cele dneve hodil od hiše do hiše in tiho in mirno agitiral za SLS. — To je, gospod dopisnik »Jutra« — laž, debela laž! Sram vas bodi takih izmišljotin! Gospod dopisnik »Jutra«, če poveste samo eno hišo, kjer je naš g. nadučitelj v teku zadnjega volivnega boja agitiral — magari samo tiho in mirno — si lahko izberete nagrado kakršno hočete in zagotavljamo vas, da jo dobite, če dokažete. Dolder pa tega ne »stori«, bomo pa rekli o vas, kar smo že zgoraj zapisali in bomo živeli v mislih, da ste bili prav gotovo šilasti in gluhi, ko ste te novice po Cerkljah zbirali. Kar se pa tiče trditve, da je g. nadučitelj cel dneve agitiral, ni grdega obrekovanja treba zavračati, ker morate vi najprej dokazati, da je sploh kaj agitiral. Predbacivate mu njegovo nadzorniško službo. Nikdar re ni pote goval za to mesto, pač pa se je branil tako, da se je vdal le na ljubo disciplini. In baš zato ga vi — državotvorici — zaničujete! Kaj mislite, da je on kot nadzornik kaj manj zaletel in koristil šolstvu kot velja sedaj eden vaših? Mi pa vemo, da so Rostoharjeve zmognosti take, da bo delal čast stanu in narodu tudi tedaj, kadar bo tretjič sedel na nadzorniško mesto. Vprašanje je le, če bo še hotel. Modri dopisnik »Jutra« se povzpne tudi na polju zdravniške vede. V dopisu trdi, da take, ki so bolehní, treba poslati na Kum in zdravi bodo! — Ali niso zdravniki nespametni, da se ukvarjajo z bolniki na vse mogoče načine? Na Kum ali pa kar na Triglav naj bi jih naglali in vse bi bilo naenkrat zdravo. Da, da: »zdravo, zdravo«, je lahko govoriti in iz bolehnih ljudi se norčevati! Vse, kar je zdravo naj od sedaj dalje službuje na lahkih službah, da se ne prehladi in pretegne. Teh je škoda, »klerikalcev« pa nič. Cim preje pomro, tem boljši za vas, kajne gg. kolegi iz »naprednega« bloka? In kajne, zato, ker je bil dvakrat vsled intelektualnih zmognosti — a proti svoji volji — moralno prisiljen prevzeti nadzorniško mesto in ker je bil sedaj vodja petrazredne šole s tremi paralelkami, zato ste ga »povišali« in ga sramotite? Dvajset službenih let ni nič, a vse je jezeesarstvo. — Vrhunec povišanja pa je: na njegovo mesto pride človek s 5 službenimi leti.

Iz Hetovelj pri Gorenji vasi. Kakor povsod po deželi, tako je tudi v našo sicer mirno vas zašlo nekaj političnega vrvenja, kar je prišlo do izraza tudi v »Domovinu«, kjer se neki »nacionaliste« jezi na gotove osebe in se vleče za nekega »zavednega nacionalista in požrtvovalnega državljana«. Ker imamo mi o državi in o naciji precej drugačne pojme kot takozvani naprednjaki, bi letem gotovo ne škodovalo, ako jim to ob kratkem povemo. Pravi državotvorec in naprednjak bi moral spoštovati vsako pošteno tuje prepričanje, ocenjevati človeka po njegovi notranji vrednosti in ne samo po njegovem zunanem programu; držati se mora v borbi z nasprotnikom povsod in vselej pravilne dostojnosti in biti mora pripravljen za lojalno sodelovanje z vsakomur v blagor skupnosti. Ker pa vseh teh vrlin pri naših »nacionalistih« ne opažamo, ni čuda, da nimajo nobenega vpliva, dasiravno imajo pri kozarcu polna usta »nacijec«... Glavna stvar, ki je pa najbolj značilna zanje, je pa njihova maščevalnost, neuváževanje nasprotnega mnenja, blodnja, da imajo le oni prav in nobeden drugi. Mnenja so, da je treba vse uničiti, kar ne odgovarja čisto njihovu pogledu na stvari in da je v borbi raznoterih mišljenj in stremeljenj dovoljeno vsako sredstvo, da uveljavijo sebe. Zato pa mi take »nacionaliste« odločno odklanjamo, ker smo mnenja, da kdor boče druge vladati, mora znati obvladati najprej samega sebe.

Kostanjevec. Ker se g. Hanzlovsky, kraljevi šumar, kljub javnemu pozivu niste odzvali, ne da bi bili preklicali in ne da bi bili navedli dokazov za svojo trditev denuncijantstva, ste sami sebe dovolj označili. Na točen in jasn poziv — nejasno in netočno izbegavanje. To Vas obsoja.

III. telovadna akademija J. O. Z. v nedeljo v Unionu ob osmih zvečer.

Prosvetna zveza.

Starodavni Emoni bo posvečen VII. prosvetni večer, ki se vrši danes zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu. V VI. prosv. večerih smo videli in spoznali zemljepis, zanimive pokrajine Slovenije in Jugoslavije sploh. Sedaj se nam nudi prilika, da spoznamo še zgodovino naše Ljubljane, prav to nam bo nudil nocoj VII. večer. Predaval bo o tej zanimivi temi g. monsignor Viktor Steska, ki je tako priden raziskovalec naše zgodovine zlasti kulturne. Na sporedu je poleg godbenih točk tudi lepa Askerčeva pesem: Ilirska tragedija. (Iz l. 10. pr. Kr.) Na to predavanje zlasti opozarjamo naše dijaštvo, ki ima lepo priliko spopoznati svoje znanje o zgodovini Ljubljane. S pomočjo sklopitčnih slik bomo videli načrt Emone, izkopnine, rimski tabor, rimske hiše itd. — Vstopnina sedeži 3 Din, stojšče 2 Din. Rezervirani sedeži (5 Din) se dobe v predprodaji v Prosvetni zvezi na Miklošičevi cesti 7.

Dnevne novice.

— Pri tolovadni akademiji Jugoslovanske orlovske zveze, ki se vrši v nedeljo 8. marca ob 8 zvečer v Unionski dvorani, se bodo videli prvič vaje na krogih na prireditvi v dvorani. Izvajale se bodo na tem orodju zelo zanimive težnje vaje in vaje s kolebom na mestu. — Vstopnice se dobe v predprodaji v unionski trafiki, na večer akademije pa pri blagajni.

— Gospodarstvo na železnih. Iz železničarskih krogov smo prejeli: Na naših železnih so uvedli plačevanje premij za prihrano oglja in mazilnega olja ter premije za delavnice. Izračunali so, koliko porabi neki stroj za določeno progo in težo oglja in koliko je treba mazilnega olja. Kar kurjači in strojevodje od te količine prihranijo, se razdeli v obliki mesečnih premij — gospodom v kurilnicah. A te premije značijo po 3000, 2000 in 1000 dinarjev — po službenem činu teh srečnih gospodov, ki največkrat ne vedo, koliko je strojev in koliko premoga se imajo. Najlepše je pa to, da tistega prihranjenega oglja in olja nikjer ni, marveč ga večkrat še preko določene količine manjka.

— V delavnici v Mariboru so gospodje izračunali, koliko ur je treba za popravilo stroja ali vagona; za kolikor se delo preje izvrši, si gospodje v delavnici in direkciji zopet razdeli — premije po 5000, 4000, 3000 in 2000 Din. Neglede na to, da dobi delavec, kateremu edinemu bi pristojala nagrada, če se že nagrade dele, komaj 400 ali 500 dinarjev, se tako v naglici skrupucano delo državi slabo izplača, ker le malo časa drži. Namesto milijonov, ki jih zmeče država v obliki premij nekim privilegirancem, naj bi vlada raje izplačala železničarjem svoj stari dolg — razliko iz leta 1923-24.

— Promocija. V soboto, 7. t. m. promovira na graški univerzi g. Tine Varl iz Kamne gorice pri Radovljici za doktorja vsega zdravilstva.

— Glede uradniškega vprašanja smo prejeli sledeči dopis: Kakor ste pisali v »Slovenec« od 6. decembra 1924, 13. februarja 1925, je državni svet baje načeloma že rešil vprašanje glede štetja vojnih, kadriških in žandarmerijskih let. Veliko je pritožb državnih uslužbencev glede zaračunavanja, oziroma odtegnitve te navedene službene dobe. Te pritožbe bi se sedaj kajpada lahko hitro rešile in sicer pavšalno. Tako bi bilo zadetih več muh na en udarec. Recimo približno takole: 2 uradnika (sodnika ali slično) vzameta v roke priziv, tiskovine so, odnosno bi morale biti pripravljene, eden prečita in drugi vpiše na določeno polo pravilne podatke in tako bi se — ako dela 6 ali 8 oseb na dan — dalo napraviti, oziroma rešiti veliko prizivov. V par mesecih bi bile vloge rešene. Samo malo dobre volje je treba in vse gre. Eventuelno naj se za to delo vzame nekaj uradnikov, magari penzionistov, seveda proti plačilu. Naj se par tisoč dinarjev za to riskira. Kako pride državni nameščeneec do tega, da je vsled nepravilne razvrstitve, oziroma odtegnitve službene dobe zgubil do danes že veliko vsoto, in kdo mu garantira, če bo diferenco sploh kdaj dobil, kajti po zakonu mu pripada sicer, ampak v praksi?... In tudi dosti jih čaka, ki ne morejo iti v pokoj, ker so jim odtegnili 3 leta in več. Če pa je enkrat ta zadeva v redu, potem bo tudi vsled upokojitvev za napredovanje nižjih več mest na razpolago, kar bi sigurno ne bilo v škodo službi sami, kakor tudi ne uradništvu. — Iz vrst državnih uradnikov.

— Tečaj za gospodarske vajence. Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1925. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci, in sicer, ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. — Lastnoročno na celo polo pisane, s 25 Din kolkovane prošnje s priloženim kratnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izprijevalom ter izprijevalom o navedenosti, se morajo poslati do 20. marca 1925 ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

— Občni zbor Zveze blagajničnih zdravnikov za Slovenijo se je vršil dne 20. februarja t. l. v hotelu Union. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Ivan Zajec ter pozdravil zlasti obilno navzoče okrožne zdravnike. Iz predsedstvenega poročila omenjamo: V tekočem društvenem letu je umrl prvi generalni direktor Osrednjega zavarovanja delavcev g. Bukšeg. Na svojem visokem mestu ni nikdar tajil svojih simpatij do zdravništva in je vedno odločno povdarjal, da bodo zadovoljni zdravniki vedno najsigurnejša opora socialnega zavarovanja. Vsled tega zasluži, da ostane njegov spomin ohranjen tudi pri zdravnikih. ZBZ je povodom njegove smrti izrekel sožalje rodbini pokojnika, kakor tudi ravnateljstvu SUBOR-a. Prišlo je zahvala od obeh strani. V znak sožalja so se navzoči zborovalci dvignili s sedežev, kar se je zabeležilo v zapisniku. Za drugega generalnega direktorja je bil izvoljen g. dr. M. Glavter. ZBZ je novemu generalnemu direktorju

poslala čestitke, za kar se je zahvalil z naročilom, da se to sporoči vsem g. kolegom. V preteklem službenem letu se je neprestano delalo na organizaciji zdravniške službe. Temelj službe tvorita »pogodbac in »službeni pravilnik«. O tem se bodo lahko gg. kolegi izjavili ter tekom leta o morebitnih nedostatkih obvestili odbor. Nato so sledila poročila posameznih funkcionarjev, ki so se vzela soglasno na znanje in je dobil odbor absolutorij za svoje delovanje. Članarina se je določila za tekoče leto na Din 20. Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen dosedanj odbor. Glede predloga dr. Tavčarja, da ZBZ spremeni pravila tako, da bo njeno delovanje mogoče razširiti na celo državo, se sklene, da naj odbor v prvašnje študira in če se bo izkazala možnost, da se kolegi drugih okrožnih uradov odločno izjavijo za skupno organizacijo, potem naj odbor vse potrebno ukrene, da se osnuje državna Zveza blagajničnih zdravnikov. Z zahvalo odboru in predsedniku za njegovo dosedanje delovanje je bil na to občni zbor zaključen.

— Generalni konzulat kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev v Trstu menda še ne ve, da so listi, ki izhajajo v Sloveniji, pisani v slovenskem jeziku, ter da smejo posebno še od državnih uradov pričakovati, da jim svoje objave pošiljajo v slovenskem jeziku.

— Seja zdravstvenega sveta pri nadzorniku ministrstva za ljudsko zdravje za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani se vrši dne 16. marca 1925 ob 8 uri v pisarni nadzornika ministrstva za ljudsko zdravje za Slovenijo na Ambroževem trgu št. 7, I. nadstr. Vabila članom se bodo posebej razposlala.

— Koliko Slovencev se je lani izselilo v Francijo. Po uradnih podatkih ljubljanskega francoskega konzulata je bilo lani izdanih našim delavcem za izseljevanje v Francijo približno 3000 potnih listov. Skupno cenijo, da se je lani izselilo v Francijo 7—9000 Slovencev. Večina izseljencev je dobilo delo v premogovnikih severne Francije in v rudnikih za železno rudo. Mnogo jih je našlo dela tudi v gozdozvedih. Izredno malo pa je dobilo dela v poljedelstvu. Letos je izseljevanje v Francijo zelo ponehalo.

— Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v številki z dne 4. marca t. l. Pravila bratovske skladnice za zavarovanje delavcev in osebja ter njihov rodbin in sorodnikov pri podjetjih v jugoslovanskih državah, ki spadajo pod rudarski zakon; dalje uredbo o lekarnarski zbornici ter razne uradne razglase.

— Nevročljive poštno pošiljke. Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani je izdalo razglas o nevročljivih poštnih pošiljkah za mesec januar 1925 in je bil razposlan na vse poštne urade, kjer je v prostoru za stranke prilepljen obcinstvu na vpogled. Pošiljatelj oz. naslovnik teh pošilk se s tem pozivajo, da pridejo ponje, sicer bodo po določeni dobi na javni dražbi prodane in pripade izkupiček za nedvignjene pošiljke v korist poštne uprave.

— Zahteve zagrebških sodnikov. Sodniki upravnega sodišča v Zagrebu so poslali pravosodnemu ministru vlogo, v kateri zahtevajo, da se jim priznajo pravice apelacijskih sodnikov.

— Nadaljnje aretacije komunistov v Belgradu. Sodišče je potrdilo zapor prof. Desanke Cvetkovič, blagajnice »Rdeče pomoči«. Policija nadaljuje sedaj aretacije komunistov. Zaprla je med drugim bivšega komunističnega poslanca Vladimira Mitića. Iz Zagreba so prepegljali v Belgrad Kamila Horvatin, v čegar stanovanju so bili našli tajno komunistično tiskarno. Hišne preiskave je izvršila belgrajska policija v stanovanjih bivših komunističnih poslancev Sime Markovića, Filipa Filipovića in Sime Miljuša. Policija je hotela vse tri aretirati, a jih doslej ni našla.

— Razpust igralnice v Osijeku. Te dni so po nalogu notranjega ministra končno veljavno zaprli igralnico v Osijeku, ki jo je vodil neki italijanski konzorcij. Koncesijo za igralnico je bil izdal meseca januarja t. l. neki načelnik brez ministrove vednosti.

— Urejanje sušaške luke. S Sušaka poročajo, da prirejanje tamkajšnje luke zelo hitro napreduje. Sedaj popravljajo velika električna dvigala. To delo je na obali kralja Aleksandra že dovršeno, izvzema enega samega dvigala. Tudi nasip, ki so ga bile v zadnjem času vremenske sile poškodevale, so že popravili in očistili železniško progo kamenja in peska.

— Italijanski vojni grobovi. Italijanska vlada pošlje vojnega kurata don Roberto Bruzone, da bo obiskal grobove v ujetništvu umrlih italijanskih vojakov na ozemlju Slovenije in da tudi pripelje trupla nekaterih v domovino.

— Pred finančnimi polomi v Sarajevu. Kakor poročajo sarajevski listi, je več tamkajšnjih velekapitalistov pred finančnim polomom ter je v kratkem pričakovati konkurzov, poravnjav itd. Vse, zaradi katerih so prišle posamezne tvrdke v tisk, značajo po 10 milijonov in več. Večinoma so to lesna podjetja, ki prestajajo tačas posebno krizo.

— Jodok Fink, častni doktor. Znanega avstrijskega poslanca s Predariskega — Jodoka Finka je imenovala inšbruska univerza za njegove zaslugе na državno-političnem polju za čestitega doktorja. Jodok Fink je po poklicu kmet in kot tak pač prvi častni doktor v Evropi.

Iz štajerske.

Š Dijaški orlovski dan v Mariboru. Praznik naše orlovske organizacije, 19. mare, praznuje naše mariborsko orlovsko dijaštvo z celodnevno prireditvijo. Zjutraj ob pol šestih bo v cerkvi sv. Alojzija za dijakke pridiga, sv. maša in skupno sv. obhajilo. Ob pol enajsti uri je v dvorani Zadruga gospodarske banke salnostno zborovanje, zvečer ob 18. uri pa je istolam orlovski večer. Cenjeno starešinstvo, naše krščansko učiteljstvo in prijatelje naše dijaštva ter orlovstva vabimo, da se udeležijo našega dijaškega orlovskega dneva. — Natančen spored kakor tudi nekaj misli k našemu dijaškemu orlovskemu programu prinesejo prihodnje številke. Bog živi! — Pripr. odbor.

Š Občni zbor trgovskega gremija Celje-okolice odklanja vmešavanje politike v gremije. O tem smo prejeli še sledeče podrobnejše poročilo: Dne 5. t. m. se je vršil v Celju v Narodnem domu redni občni zbor Trgovskega gremija za celjsko okolico. Načelnik g. Viktor Pilih iz Zaleca je ob 10. dopoldne otvoril zborovanje, pozdravil navzočega zadrugačnega nadzornika g. Založnika, načelnika Zveze trgovskih gremijev g. Ivana Jelačina ml. in vse došle zborovalce, 27 po številu. Načelnik Pilih je poročal o gremijskem poslovanju v letu 1924, naker je tajnik g. Simonišek podal poslovno poročilo in računski sklep za leto 1924. Na predlog preglednikov računov g. Zidanske in g. Tirška je občni zbor poročevalcu podelil absolutorij. Po prečitnem proračunu za leto 1925. in po debati o dokladah novih članov, se je vršila razprava glede premembe pravil, ki pa ni še dozorela za končno sklepanje, dokler se ne izjavijo nekatere zadruga in občine, ki gravitirajo v celjsko okolico za pristop k celjskemu okoliškemu gremiju. G. zadrugač nadzornik Založnik je poročal glede pristopa Trgovske zadruga v Laškem in članov v okoliških Kozje, Rečica, Motnik, Spitališ, Trojane in Šmarino ob Paki. Načelnik Pilih je podal načelno izjavo, da celjski okoliški gremij odločno odklanja napade nekaterih političnih listov na Zveznega načelnika g. Ivana Jelačina ml. in se zavaruje proti zanašanju politike v trgovske stanovske organizacije, ki nočejo in ne smejo imeti s politiko nobenega opravka. To izjavo je občni zbor z odobravanjem soglasno brez vsakega ugovora vzel na znanje. G. Jelačin ml. se je na to z zadovoljenjem zahvalil občnemu zboru za to lojalno načelno izjavo in dal zborovalcem zagotovilo, da hoče tudi v bodoče vztrajno stati na braniku nevtralnosti trgovskih korporacij, ki naj se držijo strogo svojega stanovskega programa, politiko pa naj puščajo izven organizacije. Podal je nato podrobneje poročilo glede akcij Zveze in v svrhu pobijanja krošnjarstva, glede predlogov za novi finančni zakon, posebno radi prodaje denat. špirta, olajšanja davčne lestvice za osebno dohodnino, glede stanovanjskega zakona in osnutka za svetavo gospodarskega sveta. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem vzeto na znanje. Po izčrpanem dnevnem redu je g. Pilih zaključil občni zbor.

Š Krčkova mladina v Celju vprizori v nedeljo dne 8. marca t. l. ob 4. uri pop. v Narodnem domu v Celju dramo »Črnošolec«. Med odmori svira salonski orkester g. Silbersteina. Vabimo vse prijatelje krščanske delavske mladine. (1394)

Š Šmarje pri Jelšah. Ako mi dotični, ki trdi v »Orjuni«, da sem dne 15. febr. t. l. napajal s farovškim vinom ljudi z namenom, da bi razgrajali, to dokaže, sem pripravljeno prispevati za stavbo Katoliškega doma 10.000 (deset tisoč) dinarjev. — Radovan Jošt, kaplan.

Š Trgovska družba Panonija. Z ozirom na notico pod tem naslovom v št. 49 »Slovenca« z dne 1. marca 1925 smo prejeli: Ni res, da so se tik pred volitvami voditelji Panonije med seboj skregali, res pa je, da se voditelji Panonije med seboj niso skregali. Tudi ni res, da je zadruga Panonija skušala s cenim petrolejem in soljo zvabiti volivce za Puclja, res pa je, da Panonija ni skušala s cenim petrolejem in soljo zvabiti volivce za Puclja. Ni res, da se ljudje sedaj bojijo za svoje deleže, res pa je, da se ljudje ne bojijo za svoje deleže. Ni res, da je Panonija hišo, ki jo je leta 1924 od »Orienta« v Mariboru kupila, zopet zgubila, res pa je, da Panonija v letu 1924 od »Orienta« v Mariboru hiše ni kupila in tudi ne zgubila.

»Panonija«, osrednja gospodarska zadruga v Mariboru.

Š K umoru v Studeneh. O tem umoru smo svoječasnno obširno poročali. Med tem časom je zadeva povsem zastala. Glavni osumljenec Zlahtič namreč odločno zanika vsako krivdo. Zlahtič so oddali v jetniško bolnišnico, ker je tuberkulozen. Da bi se zadeva v kratkem razvzljala, ni izgledov, ker italijanske oblasti glavnega Zlahtičevega pomagača Čiča še niso izročile našim oblastem.

Oglas.

Samo tekom marca se prodaja radi opustitve podružnice Oblačilnice na Dunajski cesti 29 (hiša Gospodar, zveze) manufakturno blago po skrajno nizkih cenah.

NE ZAMUDITE PRILIKE!

Iz Ljubljane.

Ij Opozarjamo na VII. prosvetni večer, ki se vrši drevi ob 8 v Ljudskem domu. Predaval bo msgr. Viktor Steska o starodavni Emoni.

Ij Umrla je 4. t. m. gospa Kačinka Dolničar, soproga g. Matija Dolničarja, restavraterja na glavnem kolodvoru. Pokojna gospa je bila izborna gospodinja in skrbna mati. Zapuščala poleg soproga štiri hčerke in enega sina. Pogreb bo danes popoldne ob 4. z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu. Svetila ji večna luč! Preostali naši iskreno sožalje!

Ij Vzgoja kakor vedno. V sredo so bili na lepljeni po ljubljani lepaki za tolovadno akademijo, ki jo priredi v nedeljo Jugoslovanska orlovska zveza. V četrtek smo že videli mnogo lepakov potrganih ali z blatom ometanih. To je vsekakor zelo kulturno delo, ki popolnoma odgovarja vzgojnim smernicam znanih krogov.

Ij Zafiranje gosonje in drugega škodljivega mrčesa. Mestni magistrat ljubljanski opozarja posetnike in najemnike zemljišč na tozadevni razglas, ki je nabit po mestu.

Ij Oddaja mestnega zemljišča v zakup. Mestna občina ljubljanska bo oddajala v nedeljo 8. marca 1925 v najem v svrhu obdelave svoja zemljišča v Kozelji in na smeteh ob Poti v Rakovo jelo v Trnovskem predmestju. Zbirališče zakupnikov je v Kozelji ob 8. zjutraj, na smeteh pa ob pol 10. dopoldne. Zakupnino za leto 1925 bo plačati takoj pri oddaji navedenega zemljišča.

— Z »Neosan« kremo dosežete trajen blešč obutve, ki se tudi v mokroti ne spremeni.

Za damske kostume

krasno blago, zadnje novosti, pristno angl. izvora je po izredno znižanih cenah dobiti pri tvrdki DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Cerkveni vestnik.

RIMSKO ROMANJE.

Priглаšenim romarjem sporočamo:

1. Število priглаšencev iz mariborske škofije je 180;
2. število priглаšencev iz ljubljanske škofije je 285;
3. vsi priглаšenci, ki še niso vplačali cellega zneska (1500 dinarjev), naj to takoj store.

Ljubljana, dne 5. marca 1925.

Romarski odbor.

Iz katoliškega sveta.

SV. STOLICA IN FRANCOŠKA VLADA.

Kljub temu, da je francoska vlada ukinila svoje poslanstvo v Vatikanu, bo sv. Stolica, kot piše Figaro, obdržala apostolskega nuncijsa v Parizu, katerega vloga in dostojanstvo ne trpita nobenega zmanjšanja.

Rimski dopisnik piše dnevniku Echo de Pariz: Kdor pozna mirni in premišljeni duh vatikanske politike, lahko sklepa, da sv. Stolica ne misli na nobene represalije. Skoraj gotovo bo papež sprejel dejstvo na znanje in povišal v kardinala pariškega nuncijsa, ki se bo vrnil v Rim, ne da bi to značilo resnično odpoklicanje. Tako bo ostala cerkvena nuncijsatura sede vacante. Tekoče posle bo začasno upravljal navaden duhovnik. Seveda je pa ta kombinacija le domneva.

Kakor je pravilno omenil nek rimski dnevnik, misli francoska vlada poslati v Rim navadnega uradnika, ki naj bi varoval interese Alzacije-Lorene.

Toda ta rešitev postane šele lahko tedaj definitivna, če pristane na njo obe zainteresirane stranki. Za enkrat pa Vatikan molči. Ali bo dovolil prisotnost francoskega uradnika, ki ima čudni posel »varovati interese Alzacije-Lorene«?

Pariški dnevnik Excelsior priobčuje interview z Nj. Vis. kardinalom Duboisom. Pariški knezoškof je izjavil:

Tak slučaj se še ni zgodil v zgodovini diplomacije. Nikdar se še ni ukinilo poslanstvo, ako suveren, pri katerem je bil poslanik akreditiran, ni neprijateljsko postal napram državi, ki je poslanik zastopa. Sv. Oče ni storil niti najmanjšega neprijateljskega koraka napram Franciji, ki bi se mogel smatrati zadostnim, da se poslanstvo ukine in nadomesti z navadnim uradnikom.

Pariški katoliški dnevnik La Croix iz patriotskega francoskega stališča tudi globoko obžaluje, da se je ukinilo francosko poslanstvo pri Vatikanu, pri katerem ima 30 držav, med njimi večina nekatoliških, svoje zastopnike. Sedaj bo imela Anglija prosto roko v Orientu, ker ne bo nikogar tu, ki bi branil francoske interese. V Palestini so itak že izpodrinili Francoze, sedaj hočejo zahtevati imenovanje angleškega katoliškega patriarha v Jeruzalemu, in v teh pokrajinah, kjer so verski in narodni interesi tesno združeni, bo slednjič Anglija za vselej nadomestila Francijo na čelu katolicizma v Orientu.

Neki dan bodo potem italijanski, španski ali angleški misijonarji nadomestili francoske, in v teh krajih, kjer je misijonar predhodnik svojega naroda in kjer križ in narodna zastava stojita drug poleg drugega, bo Francija polagoma izpodrinjena.

Splošno so francoski katoličani mnenja, da je francoska vlada storila zločin napram narodnim interesom s tem, da je ukinila poslanstvo pri sv. Stolic.

Prosveta.

Obisk v razstavi dekorativnih umetnosti.

Pariz, koncem februarja.

Danes zjutraj smo se zbrali zastopniki inozemskega tiska pred vrati mednarodne razstave dekorativnih umetnosti, ki se bo otvorila 1. aprila. V gostem snežnem meteu, kar je nekaj zelo redkega v Parizu, nas je tajnik glavnega komisarijata vedel preko mosta Aleksandra III., odkoder smo pregledali vso perspektivo bodoče razstave, ki se bo razprostirala na obeh straneh imenovanega mosta in obsegala Esplanado des Invalides, kakor tudi Veliko palačo na Elizejskih poljih. Ker bo razstava trajala do zime, se radi nje ne bo mogel vršiti vsakoletni avtomobilni salon v Veliki palači, kar francoska avtomobilna industrija zelo obžaluje. Druge pripravne stavbe za to razstavo pa ni v celem Parizu.

Naš cicerone nam je povedal, da je mednarodna razstava dekorativnih umetnosti rezervirana (celo iz arhitektoničnega stališča) za dela čisto nove inspiracije; vsako posnemanje preteklosti je izključeno.

Častna vrata tvorijo mogočni beli stebri, katerih stil spominja na asirske palače. Ornamentika na zidovih sestoji iz velikih lilij.

Na širokem mostu Aleksandra III. so že začeli postavljati kolibe, nad čemer se škandalizira del pariškega tiska, češ da je s tem mogoča perspektiva pokvarjena. O tem je težko soditi, počakati bo treba, da bo vse gotovo, šele potem se lahko pregleda celotni utis.

Povsod vlada živahno življenje: vozovi dovažajo stavbeni material, delavci kopljejo, tešejo, žagajo, razbijajo; veliki prostor izgleda kot mravljišče in v snežnem meteu je pogled še bolj slikovit.

Že se začnajo dvigati iz tal paviljoni raznih držav: vsak ima svojo posebno fiziognomijo, belgijski na primer izgleda kubistično in je zgrajen v nekakem zamorskem stilu, angleški je zelo resen in umerjen, japonskega seveda človek po znanih obrisih že od daleč spozna itd. Tudi paviljon naše države bo kmalu dogotovljen. Vsaka francoska provinca ima svoj lasten paviljon.

Na štirih svetovnih koncih razstave se dvigajo štirje stolpi v stil: babilonskega. Vsebovali bodo tudi razstavljale dvorane in na vrhu bo restavrant.

Naš vodnik nam na našem pohodu razlaga: ... Tu je takozvani samostan, neke vrste razstavna klet, ki si jo je izmislil arhitekt Plumet. Devet naslikanih kompozicij so tu predstavljalo celokupno razstavo. Stene so okrašene s skulpturami in freskami. Galerije bodo obsegale stanovanja, opremljena s pohištvo neo-stila. To bo predstavljalo notranjost tipa poslaništva.

... Tu vidite gledališko dvorano novega modela, oder je sistema, ki ga dosedaj še nikjer nimajo. Tu naprej je oddelek za zabavo otrok. Tudi tu so popolnoma nove iznajdbe, tu bodo tvorile veselje malih obiskovalcev. Poleg je kantina, koder bo lahko vsak povzeli hrano, ki jo je prinesel seboj, torej za obiskovalce revnejših slojev...

In še mnogo drugih čudežev smo videli, toda nič še ni gotovo. Splošen utis pa smo imeli vsi, ki smo se udeležili tega ogledovanja, da razstava ne bo samo nekaj velikankega, temveč tudi z umetniškega stališča vredna, da si jo človek ogleda.

Pariz pričakuje za razstavo ogromen naval tujcev. Morda se pa v tem ravnotako moti, kot se je motil lani ob času olimpijskih iger.

...

Po svetu.

sv Katoliška gimnazija v Berlinu. Pristojne berlinske oblasti so končno dovolile ustanovitev katoliške gimnazije. Zavod se bo imenoval »Gymnasium am Litzensee«; vodili ga bodo jezuiti.

sv Katoliška predavanja v Berlinu. V Berlinu je zadnje dni priredil več javnih predavanj katoliški kaplan Fahsel. Govoril je o Bernard Shawovi »Sv. Ivan«, o Spinozi in Rousseauju. Na predavanja je bil pravec naval, kar je za nestrpnih protestantovki Berlin posebnost.

sv Potres v severovzhodni Italiji. V Anconi, Fermu, Macerati in ostalem ozemlju Mark so čutili 3. t. m. med 1 in 2 ponoči močan potresni sunek, ki ga je spremljalo podzemsko bobnjenje. Prebivalstvo je prestalo mnogo strahu, škode pa ni bilo.

sv Napadi na generala Castelnauja. »La Croix« prinaša poročilo, s kako besnostjo se zaganjajo vladni časopisi v generala Castelnauja, ki ga hočejo na vsak način popolnoma uničiti. Ker to zakonito ne gre, bo treba doseči z zvijačo: uničiti treba njegovo dobro ime! Vsak drug način, kako bi obglavili en milijon 600 tisoč glavo množico francoskih katoličanov, ki jo je ta mož organiziral in ki se mu dovitno hitro množi, se zdi nemogoče. S silo se ideja ne da ubiti. V Marceillu so framaconi poskušali na ta način, toda uspeh ni bil dovoljen. Časopisi poročajo, da se je ravno vsled njihove krutosti spreobrnil nek komunist, ki je iz njihove metode vendarle razbral, kam da merijo njihovi načrti. Dolže pa sovražni časopisi generala Castelnauja, da je on vzrok pokolja v Marceilleu, dati se je jasno izkazalo,

pr Dr. Čerinov simfončni koncert se vrši definitivno v pondeljek, 16. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani. Pri koncertu sodeluje večji oddelek Mariborske vojne muzike, ker ni dobil dr. Čerin v Ljubljani potrebnih sil za pomnoženje orkestra. Dr. Kimovčev »Te Deum« se preloži na poznejši koncert, ker je dr. Kimovčev zbolel, in obsega program same orkestralne točke. Zastopani so trije jugoslov. skladatelji (Lhotka, Micheuz, Parma), Francoz Scassola in Nemec Bruckner. Za ta koncert vlada izredno zanimanje in je prijavljenih že sedaj več posetnikov z dežele, iz Celja in iz Maribora.

pr Josip Jiranek, eden najodličnejših čeških pianistov in klavirskih pedagogov priredi v pondeljek dne 9. t. m. v Ljubljani svoj pianistični koncert, na katerem bo izvajal izključno le klavirska dela svojega velikega učitelja nesmrtnega očeta »Prodane neveste«, Smetane. Smetanove klavirske skladbe se odlikujejo po svojih večno lepih melodijah, v posameznih pa nam v najkrajših barvah slika lepoto češke zemlje ter življenje naroda. Jiranek je pianist odličnih umetniških sposobnosti in znan daleč preko mej svoje ožje domovine. Zato bo brez dvoma nudil njegov koncert vsem ljubiteljem glasbe izreden užitek. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr »Zbori«. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Izdaja, zalaga in litografira pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Celoletna naročnina za Jugoslavijo 20 Din, za Italijo 10 lir, za Ameriko 1 dolar. Prvi dve številki ste izšli. Delavno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« namerava z izdajo »Zborov« nuditi pevskim društvom nove, še ne objavljene pesmi za moški, ženski in mešani zbor a capella, težke in lahke, da bo vsako za svoje koncertne priredbe kaj primernega dobilo. Ker je naročnina zelo nizka, upamo, da ne bo nobenega zbora v Jugoslaviji, ki se ne bi naročil na »Zbore«.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek 6. marca: VDOVA ROSLINKA. Red F. Sobota, 7. marca: IZGUBLJENE DUŠE, gostovanje gospe Podgorske iz Zagreba. — Izven.

Nedelja, 8. marca: ob 15 STRICKOVE SANJE, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

ob 20 VDOVA ROSLINKA. — Izven.

Pondeljek 9. marca: ROSMERSHOLM. — Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek 6. marca: BOHEME. Red C. (Prvič na novo naštudirano.)

Sobota 7. marca: TRUBADUR. Red B.

Nedelja, 8. marca: Ob 15. uri: NETOPIR, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Pondeljek 9. marca: PIKOVA DAMA, gostovanje Zdenke Zikove in Marija Šimenca.

Slov. marijonetno gledališče

»ATENA« v Mladiki.

V nedeljo, 7. t. m. igra slovensko marijonetno gledališče Pocciojevo pravilčno igro v štirih dejanjih »OBUTI MACEK«, pred to pa dr. Lahovo burko-enodejanko »GASPERČEK NA KAVI«. Občinstvo se opozarja na to, da se na splošno željo prične prva predstava ob pol 3. uri popoldne, druga pa ob pol 6. uri zvečer.

menja. Zanimivo je, da so neke inteligenčne stopnje odnosno številke za določene poklice prav posebno ugodne. Tako so n. pr. ljudje, katerih inteligenca dosega 0.85 do 1, najposobnejši za službo pri cestni železnici, od 0.95 do 1.05 za strojevodje na železnica, 1.06 za vodilna mesta v trgovinah, 1.14 za dobrega inženjerja. Dečki in deklice, katerih inteligenca ne dosega 1.10, naj se sploh ne sprejemajo na srednje šole.

sv Razpadanje družine na Ogrskem. Na Ogrskem se silno množe ločitve zakonov. Leta 1896. je odpadlo na vsakih 100.000 zakonov po 57 ločitev; l. 1906. se je zvišalo število ločitev na 152. L. 1907. je ogrski parlament sklenil zakon, s katerim se je ločitev zakona olajšala. Danes odpade na vsakih 100.000 zakonov po 415 ločitev. V 60 odstotkih slučajev zahtevajo ločitev moški, ker se žena vsled svoje gospodarske odvisnosti pač težje odloči za ločitev. Ločitve so pogoste le med mestnim prebivalstvom, dočim so med kmetijskimi sloji še izjema.

Gospodarstvo.

g Gibanje obrtništva v teku leta 1924. Po podatkih Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je bilo v zadnjem četrtletju lanskega leta prijavljenih 421 obrtnih obratov, odjavljeni pa so bili 204 obrtni obrati. Največ prijav je bilo zabeležiti: čevljarji 54, šivilje 42, mizarji 33, gostilne 29, krojači 28, peki 25, žage 18, kovači 18 itd. Odjav pa je bilo: gostilne 55, čevljarji 19, krojači 14, mlinci 14, šivilje 12 itd. Izmed novo prijavljenih obratov jih je bilo v zadnjem četrtletju lanskega leta 5 na tovarniški način, odjavljenih pa 3. — Skupno je bilo zabeležiti v letu 1924. 1869 prijav obrtn. obratov ter 1080 odjav, tako da znaša čisti prirastek 789 novih obrtniških obratov. V letu 1923. je bilo prijav 1904, odjav pa 1145, tako da je znašal prirastek 759 novih obratov. Kako so se gibale prijave in odjave v posameznih četrtletjih, kažejo sledeče številke: 1. četrtletje 1924 479 prijav in 495 odjav, 2. četrtletje 1924 590 prijav in 203 odjav, 3. četrtletje 1924 379 prijav in 178 odjav, 4. četrtletje 1924 421 prijav in 204 odjave.

g Kongres trgovcev v Zagrebu. Kakor javlja »Jugoslovanski Lloyd«, je na plenarni seji Zveze trgovcev Hrvatske in Slavonije, ki se je vršila 2. t. m., Zveza soglasno sklenila, da se vrši dne 26. in 27. aprila 1925 v Zagrebu kongres trgovskih korporacij iz cele države. Temu kongresu bodo prisostvovali vse trgovske zveze, odnosno udruženja, in je to prvi kongres po vojni. Kongres se bo začel istočasno z otvoritvijo zagrebskega velesejma in se bodo prisotni udeležili otvoritve zagrebskega velesejma. Program kongresa so že izdelali v tajništvu omenjene hrvatske Zveze. Glavna svrha kongresa je stvoriti močno organizacijo trgovskih korporacij, da bi bilo vse trgovstvo organizirano v tej korporaciji.

g Občni zbor Narodne banke. Kakor poročajo iz Beograda, se vrši občni zbor Narodne banke dne 8. marca.

g Kaj je z Blairovim posojilom? Po vestih zagrebskih listov se vrše med državo in Blairovo skupino pogajanja ne samo glede izplačila novih obrokov, ampak tudi glede tega, da bi dobila država nove vsote za konvertiranje starih dolgov, ko bi morali poteči. Opaža se naklonjenost k sporazumu.

g Sejmsko poročilo iz Maribora. Na svinjski sejmi dne 27. februarja 1925 se je pripeklalo 73 svinj in 1 koca. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov stari komad 150 do 200 Din, 3—4 mesece stari 300—375 Din, 5 do 7 mesecev stari 500 do 625 Din, 8—10 mesecev stari komad 750—875 Din, 1 leto stari komad 150—1375 Din, 1 kg žive teže 12.50 do 13.75 Din, 1 kg mrtve teže 16.25—17.50 Din. Prodalo se je 50 komadov.

g Sadjarski tečaj na kmetijski šoli na Grmu se vrši dne 20. in 21. marca. Poučevalo se bo cepljenje, precepjanje in negovanje sadnega drevja teoretično in praktično. Interesanti naj se priglase z dopisnico do 10. marca ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, oziroma podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva v Novem mestu. Revnejši udeleženci dobe brezplačno stanovanje.

g Posetnikom Praških velesejmov (od 22. do 29. marca t. l.). Uprava Praških mednarodnih vzorčnih velesejmov naznanja vsem zainteresiranim krogom, da imajo poleg 50 odstotnega popusta na železnica v CSR posetniki tudi 33 odstotkov popusta na železnica v državi SHS za vse potniške in brzovalke. Na ta način so stroški, združeni s posetom omenjenega velesejma, minimalni. Pričakuje se radi tega, da bo udeležba tukajšnjega poslovnega sveta na praškem sejmu kar najobilnejša.

g Obrestna mera za vloge v Avstriji. Avstrijske banke in hranilnice plačujejo za vloge takojšnje izplačilo 10 odstotkov, vezane na en mesec 11 odstotkov in vezane vloge za 2 meseca 12 odstotkov. Vezava na 3 mesece je sedaj od bank in hranilnic odpravljena.

g Obtok bankovcev v Čehoslovaški. Po izkazu bančnega urada čehoslovaškega finančnega ministrstva je znašal obtok bankovcev na dan 28. februarja letos 7728 milijonov Kč, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 23. februarja porast za 549 milijonov Kč.

sv Čehoslovaške jubilejne znamke. Povodom 75 letnice predsednika Masaryka dne 7. marca t. l. izda čehoslovaška poštna uprava nove znamke razne vrednosti (od 0.40 do 5 Kč) in nove dopisnice. Vse nove znamke, ki so izvršene po načrtih prof. Švabinskega, nosijo Masarykovo sliko. Dne 7. marca bodo glavne pošte pečatice pošiljatelj s posebnim jubilejnim pečatom, ostale pa z navadnim pečatom, a z rdečo barvo.

sv Proslava Jókaijeve stoletnice v Komarnu. Minulo nedeljo se je v Komarnu vršila proslava stoletnice mažarskega pesnika Jókaija. Čehoslovaško vlado je zastopal župan dr. Bela, čehoslovaško pisateljsko društvo pa dr. Bužnak. Ogrsko akademijo znanosti je zastopal dr. Czászar; mnogoštevilno so bile zastopane razne druge ogrske kulturne ustanove. Dalje je bilo navzočih več bivših mažarskih poslancev in velike množice mažarskega prebivalstva. Slavnostni govor je imel bivši vseučiliški poslanec v Klausenburgu dr. Pavel Perdeli.

g Ekonomska aktivnost Francije. V premožljivih severne Francije, ki so bili med vojno popolnoma uničeni, je bilo povprečno dnevno nakopanih v mesecu januarju letos 92.855 ton premoga, pred vojno pa je bil rekord dnevno 91.297 ton. Tako je obnova severnofrancoskih rudnikov končana.

g Pred povišanjem diskonta v Angliji. Odkar je newyorška »Federal Reserve-Bank« zvišala svojo diskontno obrestno mero od 3 na 3½%, o čemer smo že poročali, namerava tudi »Bank of England« v kratkem zvišati diskontno obrestno mero, in sicer od 4 na 5 odstotkov.

Borzo.

Dne 5. marca 1925.

DENAR.

Zagreb. Budimpešta 0.0865 do 0.0875, Berlin 14.755 do 14.905, Italija 2.5330 (2.4825 do 2.5125), London 295.50 do 298.50 (296 do 298), Newyork 61.83 do 62.83 (61.66 do 62.66), Pariz 3.17 do 3.22 (3.135 do 3.185), Praga 1.841 do 1.8710 (1.8380 do 1.8580), Dunaj 0.0870 do 0.0890 (0.0868 do 0.0888), Curih 11.96 do 12.06 (11.9375 do 12.375), Amsterdam 24.77 do 25.07.

Curih. Beograd 8.35 (8.35), Budimpešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2380 (1.2380), Italija 21 (20.80), London 24.79 (24.7825), Newyork 520.70 (520), Pariz 26.50 (26.42), Praga 15.44 (15.445), Dunaj 0.007330 (0.007338), Bukarešt 2.575 (2.5750), Sofija 3.80 (3.80).

Dunaj Devize: Beograd 1136, Kodaň 126.9, London 33.87, Milan 28.66, Newyork 70.935, Pariz 136.17, Varšava 136.25. Valute: dolarji 704.60, angleški funt 33.69, francoski frank 36, lira 28.62, dinar 11.29, čehoslovaška krona 20.24.

Praga. Devize: Lira 137, Zagreb 53.75, Pariz 173, London 161.425, Newyork 33.80.

Newyork, 4. marca: Beograd 160.50, London 476.25, Pariz 405, Rim 402.50, Curih 19.23, Dunaj 0.1412, Budimpešta 0.14, Praga 296.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstotno investicijsko posojilo iz leta 1921 68 (blago); 4 odstotno Kranjsko deželno posojilo iz 1888 22 (blago); 4 in pol odstotno Kranjsko deželno melioracijsko posojilo iz 1911 22.50 (blago); 4 in pol odstotno Kranjsko deželno posojilo iz 1917 22 (blago); 2 in pol odstotna državna renta za vojno škodo 159 do 160 (zaklj. 159); Celjska posojilnica, Celje 209 do 212; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 240 (denar); Merkantilna banka, Kočevje 104 (denar); Prva hrvatska štedionica, Zagreb 945 do 955; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana 190 do 200 (C kupon); Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 135 (blago); Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 420 do 440; Združene papirnice, Vevče 100 do 113; Stavbna družba, Ljubljana 275 do 285.

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 118 do 119; Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 65.50; Jugoslavenska banka, Zagreb 105.50 do 106.50; Prva hrvatska štedionica, Zagreb 945 do 950; Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 55 do 57; Hrvatsko-slavonsko dioničko društvo za industrijo šecera, Osijek 700 do 730; Našica 45 do 55; Narodna šumska industrija 50; Slavonija 57 do 59; vojna odškodnina 150 do 161; 7 odstotno državno investicijsko posojilo 67 do 69.

Dunaj. Efekti: Živnostenska banka 860 tisoč; Alpine 389.000; Greinitz 138.000; Kranjska industrijska družba 610.000; Trboveljska družba 4774.000; Hrvatska eskomptna banka 137.000; Leykam 146.000; Jugoslavenska banka 116.100; Hrvatsko-slavonska deželna hipotekarna banka 72.000; Gutmann 610.000; Slavonija 61.400.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bordonali 6 m media 8 metrov, 35-35, 40-40, fco Sušak 450 (denar); deske paralelne, monte, 2.50 m ali 5 m dolž., 2 in 4 m dolž., 10 cm šir. naprej, 13 mm, fco Postojna 590 (denar); Deske: 1000 kosov 8 m krat 14 cm krat 8 mm, 500 kosov 6 m krat 20-25 cm krat 8 mm, 300 kosov 2-3 m krat 15 cm krat 8 mm, 1000 kosov 4 m krat 20-35 centimetrov krat 8 mm, 100 kosov 4 m krat 30

centimetrov krat 8 mm, paralelne, fco Postojna 850 (denar); lipovi hlodi od 25 cm premera, od 2.50 m dolž., fco nakladalna postaja 1 vag., 190, 200, zaklj. 190; bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, fco nakladalna postaja 3 vag., 17, 18, zaklj. 17. — Zito in poljski pridelki: pšenica sremska, 75 kg, par. Ljubljana 500 (blago); pšenica domača, fco Ljubljana 450, 485; otrobi pšenični, drobni, fco Jutava 500 (blago); oves bački, rešetan, fco Ljubljana 215 (blago); odpadki pšen., fco medjimurska postaja 300 (blago); koruza nova, promptna, fco Postojna tranz 256.50 (blago); koruza nova, dobavitel marec, fco sremska postaja 210 (blago); koruza nova, dobavitel marec, fco slavonska postaja 215 (blago); koruza nova, dobavitel april, fco sremska postaja 220 (blago); oves bački, rešetan, fco Ljubljana 360 (blago); laneno seme zimsko, fco Ljubljana 700 (denar); konoplja, b-n, fco Kotoriba tranz. 650 (blago); krompir rdečkast, semenski, fco štajerska postaja 182 (blago); krompir beli, fco štajerska postaja 158 (blago); krompir rumeni, fco štajerska postaja 142 (blago). — Stročnice, sadje: fižol ribničan, čist, fco Ljubljana 320 (denar); fižol koka, čist, fco Ljubljana 340 (denar); fižol beli, fco vagon slavonska postaja 850 (blago); orehi, fco vagon hrvatska postaja 850 (blago); jabolka izbrana, fco štajerska postaja 275 (blago). — Kemični produkti: modra galica, 98-99, fco Postojna tranz. 636.30 (blago).

Novi Sad. Pšenica 465, koruza 195, marc—april 215, moka bazis 50c 657—660. Položaj slab.

Newyork, 4. marca. Pšenica 206.25, koruza 135.

Chicago, 4. marca. Pšenica za maj 197.75, za julij 172.25, za september 155; koruza za maj 134.62, za julij 135.75, za september 135.35.

Naznanila.

Starešinski sestanek bo v petek, 6. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Akad. doma. Referat: o moderni žurnalistiki. Starešine in akademiki vabljani, gostje dobrodošli. — Predsednik.

Krekova prosveta priredi 8. marca, to je v nedeljo popoldne ob 5. uri skioptično predavanje: Začarana ladja in druge pravljice.

Mladinske predstave »Hamleta« priredi za ljubljansko mladino Kino Vodmat v Mladinskem domu na Kodeljevem v soboto, 7. t. m. in v ponedeljek, 9. t. m., obakrat ob 2. in 4. uri popoldne.

Društvo zobotehnikov za Slovenijo naznanja vsem članom, da se vrši redni občni zbor društva 8. marca ob 2 popoldan v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Udeležba za vsakega člana obvezna. — Predsednik.

Predavanje o nogi in njenem obuvalu. V petek, dne 6. marca 1925 ob 7 zvečer se vrši na univerzi (v bivšem dvorcu) soba št. 90 ortopedično predavanje gosp. dr. Fr. Minaš, primarija ortopedičnega oddelka javne bolnice za obiskovalce čevljarstva strokovnega tečaja. Urad za pospeševanje obrti vlnudno vabi ostale čevljarje in obrtnike; gosti dobrodošli. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Začetniški tečaj esperantskega jezika se odpre v petek, dne 6. marca ob pol 20. uri v šentjakovski šoli. Prijave sprejema Esperantski klub, Kolodvorska ulica 33 vsak dan od 17—19 ure.

Organizacija strojnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani. Stavbna sekcija ima svoj sestanek v nedeljo ob 10. uri dop. v gostilni pri Mraku. — Načelnik.

Ostrostelece opozarjam, da bo te dni pobiral društveni blagajnik članarino za leto 1925 v znesku 200 Din. Člane slovenske na-

rodnosti prosim, da to članarino zanesljivo poravnajo. — Dr. Lovrenčič.

V društvu »Soča« v Ljubljani predava v soboto dne 7. t. m. pri »Levu« g. dr. Matija Ambrožič, šef zavoda za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani o temi: »Zdravniški stan in nacionalizem.« Začetek ob pol 21. zvečer. Vabljani vsi člani in prijatelji »Soče«. Vstop prost.

Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS, podružnica v Ljubljani ima svoj redni občni zbor dne 22. marca t. l. ob 9. uri popoldne v dvorani Mestnega doma. Vstop dovoljen samo rednim članom. Odbor.

Turistika in sport.

Gradjanski, Zagreb-Primorje. Nedeljska tekma nam bo po dolgem presledku zopet nudila priliko, da občudujemo bivšega prvaka Jugoslavije, znamenitega Gradjanskega iz Zagreba, ki je še pred kratkim dosegel v tujini krasne uspehe. Natančnejša postava moštva Gradjanskega ni še znana; a z ozirom na objavljene vesti v zagrebških listih nastopi s svojim kompletnim moštvom, vsled česar vlada v Ljubljani velik interes za to tekmo. — Predprodaja vstopnic (s popustom) v trafiki Sever, Šelenburgova ulica. Tekma se vrši na igrišču Primorja, Dunajska cesta ter prične ob 15. uri.

Primorje rez.: Lask. Kot predtekma k gornji tekmi, ki prične ob 13.30.

Izpred porotnega sodišča

LJUBLJANA.

Telefon — izdajalec in rešitelj.

Pred večerajšjo poroto sta se odigrala dva slučaja iz trgovskega življenja. Pri prvem je nastopal kot obtoženec komaj 17 letni fant Pavel Ilija, pristojen v Skofjo Loko, rojen pa neke v Nemčiji, kamor se je izselil njegov oče kot delavec. Kljub temu, da je dečko še tako mlad, se je spoznal že z okrajnim in deželnim sodiščem in je absolvirал večeraj zadnjo inštanco — porotno sodišče. Fant, o katerem pravi obtožba, da je na slabem glasu, delomržen in udan tatvini, da je zamujal šolo in je znan lažnivec, je bil namreč že štirikrat kaznovan radi goljufije. Včeraj je bil obtožen radi prav predrzne goljufije, ki bi se mu gotovo posrečila, ko bi bil stvar malo bolj premislil. Bilo je takole: Dne 19. januarja je prišel v Adamičovo trgovino v Kranju mlad, čeden oblečen dečko. Predstavil se je gospodarju, da je sin trgovca Pavla Debeljaka iz Skofje Loke, da je izučen klobučar in da je delal že tri leta na Dunaju. Zahteval je na račun svojega očeta 25 črnih in 25 sivih velur (žametastih) klobukov. Adamič, ki trgovca Debeljaka dobro pozna, je fantu verjel in je šel takoj pripravljati naročeno blago. Ko pa je vprašal fanta, kakšne številke oče potrebuje, je prišel fant vidno v zadrego in je končno odgovoril: E, rekli so, da je to vseeno, samo vsakih petindvajset mi dajte. — To pa je Adamiča osupnilo in poklical je fanta v pisarno. Nato pa je telefoniral v Skofjo Loko nekemu znanцу in ga vprašal, če ima Debeljak kakega sina. Ta mu je seveda takoj pojasnil, da mora biti pri njem predrzen slepar. Ko je Adamič fantu povedal, da ni Debeljakov sin in naj pove, kdo je, ali kdo ga pošilja, je postal hud in se je odrezal: »Kako pa more Debeljak reči, da nisem jaz njegov sin?« Nato pa je trgovec poklical orožnika, ki je hudega fantiča aretirал, nakar je ta povedal, kdo da je. Prižal je tudi, da si je hotel pridobiti boljše klobuke, katere bi bil potem po deželi prodajal. Tako bi

bil oškodoval dečko trgovca Adamiča za 12 tisoč 500 dinarjev in druge ljudi, ki bi bili moral kupljene klobuke vrniti, denar bi bil pa fant zapravljal in bi imeli še sitnosti radi nakupa sumljivega blaga. Telefon ga je pokopal. — Državni pravdnik je poudarjal, da so se žal pri nas goljufije že tako razpasle, da postajajo moderno zlo in jih niti javnost ne jemlje več tako tragično. Je pa tragično, če se zaloti tako mladega fantiča po štirih razkritih in kaznovanih goljufijah pri tako rafiniranem poslu, katerega bi se ne sramoval več nihiti starejši goljuf. — Senat je stavil porotnikom eno samo vprašanje glede poskušene goljufije, ki pa se le vsled nepričakovane ovire ni izvršila, in so porotniki to vprašanje soglasno potrdili. In mladi slepar je nastopil svojo peto kazen in sicer 13 mesecev težke ječe. Fant je sprejel sodbo popolnoma mirno in je odšel povsem zadovoljen iz porotne dvorane.

Trnjeva pot trgovskega potnika.

Po preobratu se je nastanil v Štepanji vasi pri Ljubljani 32 letni trgovski pomočnik kot samostojen trgovec v skromnem lokalu in trgovskem obsegu. Bil je to France Klemen, današnji obtoženec, oženjen, oče treh otrok. Trgovina pa se mu ni obnesla, ker je imel mož preveč izdatkov in premalo sredstev za zalogo in razvoj mlade trgovine. Prišel je v konkurz in prisiljen je bil, da je prevzel zastopstva raznih trgov in je potoval kot trgovski potnik. Toda tu ni imel sreče. Napravil je sicer nekaj lepih kupčij in imel je tudi zaupanje pri večjih trgovskih podjetjih, toda po lastni izjavi ga je pokopalo dejstvo, da je moral potovati na lastne stroške in živeti od provizije, ki pa je bila povsod jako majhna in so mu baje tvrdke še to neredno izplačevale. Prisiljen vsled težkih družinskih razmer je posegel po gospodarjem tujem denarju in ga je porabil zase. Jemal je posojila pri raznih tveganjih na račun provizije, sprejemal je fingirana naročila in predume za naročeno blago, kupil si je obleke in nekaj potrebščin na račun kupnine za naročeno blago, izdajal se je za zastopnika raznih trgov. Poslovanje trgovskega potnika je jako obsežno in široko razpleteno in nudi ljudem nebroj lepih priložnosti za tako neko-rektno pridobivanje. Prejemal pa je tudi razno blago, cele kovčke blaga za vzorce, kar je tudi vse skupaj prodal in porabil zase. Ko je končno mož uvidel, da to ne bo držalo, je šel dne 10. decembra v Tržič, kjer se je zgasil pri znanem tovarnarju Maljlyju. Tam je nastopil kot zastopnik trdnice Makso Durjava iz Maribora in je zahteval večjo vsoto pod pretezo, da bo poslal en del denarja svoji tvečki na račun kupčije, en del pa si bo pridržal kot provizijo. In res je dobil 11.896 Din, ker ga je trdnica dobro poznala in mu je zaupala. Mož pa je obdržal ves denar zase in je pobegnil v Srbijo. Trgovec Durjava ga je že 6. novembra ovdal, aretirali so ga pa šele 2. aprila lani v Zagrebu in so ga izročili čez dva dni ljubljanskemu sodišču. Vršile so se zelo obsežne poizvedbe in preiskave, tako, da je sedel mož skoro 11 mesecev v preiskovalnem zaporu. Pri obravnavi je Klemen odločno ugotavljal, da ni kriv. Rekel je: Prvič stojim pred sodiščem (in res še ni bil kaznovan). Bil sem pošten trgovec in sem bil prisiljen prevzeti zastopstva, da sem preživel sebe in družino, za lasten denar sem moral potovati. Res je, da sem neupravičeno kasiral, toda ne za namenom goljufati, marveč, da sem mogel živeti, ker so mi gospodarji zelo malo in še to neredno plačevali. — Senat je stavil porotnikom dve vprašanji in sicer prvo radi goljufije in drugo radi poneverbe in sicer v skupnem znesku 29.929 dinarjev. Porotniki so obe vprašanji in sicer

prvo z devetimi in drugo z osmimi glasovi zanimali, nakar je bil obtoženec oproščen. Iz porotne dvorane so se začeli klicati pritjevanja in predsednik porotnikov je izjavil po zaključku obravnave: Oprostili smo ga, da, toda samo raditega, ker že enajst mesecev sedi. — Senatu je predsedoval sodni svetnik Modic, v tista sta bila sodni svetnik Vidic in sodnik Sfiligoj, državni pravdnik dr. Mastnjak, zagovornika pa za Ilijo vpokojeni sodni svetnik Ahačič, za Klemena pa dr. Poje.

NOVO MESTO.

V sredo, 4. marca sta bili dve razpravi, s katerima je bilo to letošnje zasedanje končano. Popoldne je bila razprava proti Petru Predoviču

radi tatvine.

Obtoženec, oženjen, star 29 let, grko-katolik, je manjši posestnik v vasi Draga. Pečal se je s krošnjarstvom, kupoval blago od raznih trgovcev in ga nosil okoli po Dolenjskem. Obtožen je bil dveh tatvin: 1. da je 30. septembra 1924 ukradel Ani Damjanovič v domači vasi denarja in hranilnih knjižic za 5900 Din; 2. da je v noči 31. oktobra 1924 pri posestniku Marku Predoviču v Hrastu ukradel denarja in nekaj predmetov v vrednosti 17.000 Din. — Prvo tatvino je obtoženec priznal takoj, ko so ga osumili in je oškodovana dobila večji del svoje lastnine nazaj. Drugo tatvino pa je obtoženec ves čas zanimal tudi pri poroti. Tatvine pri Marku Predoviču so ga osumili zato, ker se je isto noč, ko je bilo pokradeno, odpeljal z vlakom v Trebnje, oziroma izginil. Poleg tega je bilo sumljivo, ker je v Trebnjem, kjer je bil 1. novembra pri svojih kupčijskih znanih, poravnal večjo vsoto dolga in se hvalil, da ima veliko denarja. A kakega gotovega dokaza ni bilo za tatvino. Tudi mu ni bilo mogoče dokazati, da je bil tisto noč, ko se je tatvina izvršila, res v domačem kraju. Obtoženec je prvo tatvino priznal, izgovarjal se je pa na zadrego za denar. Pogorela mu je prejšnje leto hiša in je imel na vseh straneh dolgov, tako n. pr. v Novem mestu pri enem trgovcu 10.000 Din. Glede druge tatvine se je zagovarjal še dokaj dosledno in odločno. Ko so odšli porotniki na posvet je začel glasno jokati. Senat je dal porotnikom dve vprašanji: 1. Ali je kriv tatvine pri A. Damjanovič? 2. Ali je kriv tatvine pri M. Predoviču? Porotniki so prvo vprašanje potrdili soglasno, drugo zanimali z 9 glasovi. Dobil je kot kazen za prvo tatvino 8 mesecev težke ječe, poostrene vsak mesec s postom, oziroma trdim ležiščem. Senatu je predsedoval dr. Dolenc, obtožnico je zastopal državni pravdnik Barle, zagovarjal je dr. Režek.

Zanimiva je bila popoldanska sklepna obravnava, pri kateri sta dobila dva že obsojena obtoženca

namesto 12 let, oziroma 10 let — le 3 leta ječe.

Sta to Miha Peleš in Jakob Bernas, dva Hrvata, Peleš pravoslavne vere. Bila sta pred tukajšnjo poroto pred enim letom. Obtožena sta bila roparskega napada na Matijo Tkaličiča. Leta 1923 oktobra je bil Tkaličič na poti od črnomajškega kolodvora do mesta napaden, tako, da ga je nenadoma nekdo odzadaj z nekim predmetom udaril po glavi s tako silo, da je padel nezavesten na tla. Kmalu nato se je zavedel in opazil, da mu je bila vzeta ura in denarnica z nekaj čez 1000 kronami denarja. Obenem je imel težko poškodovan nos, toda morda le od padca. Preden je bil napaden, je dohitel nekega nepoznanega moškega, s katerim je govoril po poti par besed, a ga tisti ni udaril. Bil je po postavi čisto podoben Bernasu. Orožniki so takoj izsledili Peleša, pri

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

S prihodom prvih navalnikov se je Bonanza Creek prebudil, in nato se je pričela dirka med nesrčnico in resnico, v kateri je resnica neprestano prehitela in prekašala ljudi, najsi so se še tako silno lagali. Ko so možje, ki so dvomili o Carmackovem poročilu o dveh in pol dolarjih na eno poncev, tudi sami s ponvijo izprali za dva in pol dolarja zlata, so lagali in trdili, da so ga dobili eno učno. Predno pa je bila ta laž dobro na poti, niso dobivali ene uče zlata ampak pet. Tedaj so zatrjevali, da jih je deset uče, ko pa so napolnili ponev blata, da svojo laž dokažejo, so ga izprali dvanajst uče. In tako se je ta dirka nadaljevala. Neprestano so korajžno lagali, a resnica jih je nepretrgano prehitela.

Nekega decembarskega dne je Daylight napolnil ponev z zemljo iz osnovne skale na svojem kleimu in jo ponesel v svojo kočjo. Tu je gorel ogenj in mu omogočal, da je imel vodo nezmrznjeno v neki posodi iz debelega platna. Počlenil je čez posodo in jel izpirati. Blato in pesek sta polnila ponev. Ko je prišel v krog sukati, so se lažji, grobejši delci izpirali preko roba. Zdajpazdaj je s prsti počesal vodno gladino in izgrabil perišča peska. Vsečina ponve se je vedno bolj zmanjševala. Ko se je bližala dnu, je hitro zarezal ponev pa izlil vodo. Celo dno je bilo videti kakor pokrito s surovim maslom. Zablestelo se je rumeno zlato, kakor hitro je odstranil umazano vodo. Bilo je zlato — zlat prah, surovo zlato, nugeti, veliki nugeti. Bil je čisto sam. Postavil je ponev na tla in dolgo mislil. Nato je dokončal izpiranje in stehal pridobitek na tehnični. Pri cení šestnajst dolarjev za unčo je bilo v ponvi zlata za sedemsto dolarjev in nekaj čez. To je presegalo vse njegove sanje. Najvnetejša njegova pričakovanja niso segala dalje kot

za dvajset, trideset tisoč dolarjev zlata na en kleim; ob takem uspehu pa so bili kleimi vredni najmanj po pol milijona, celo ako se je zlato nahajalo na posamnih mestih.

Tisti dan se ni vrnil na delo v rovu, niti naslednji dan, niti prihodnji. Pač pa je vzel čepico in rokače, naprtl na hrbet lahko opremo za hitro pot s spalno opravo iz zajčje kože vred, in jo odrinil na večnevno pot preko potokov in razvodnic, pregledujoč celo sosedno ozemlje. Ob vsakem potoku je imel pravico zastaviti en kleim, vendar ga ni bila volja, da bi se tako odpovedal ugodnim prilikam. Samo ob Hunker Creeku je zastavil en kleim. Potok Bonanza je našel zastavljen od izliva do izvira, enako je bila zastavljena vsaka majhna grapa ali jarek, ki je držala vanj. V te stranske vodotoke so imeli malo vere. Zastavile so jih na stotine mož, ki na Bonanzi niso mogli priti blizu. Najbolj priljubljen med temi potoki je bil Adams, najmanj pa potok Eldorado, ki se je tik nad Carmackovim kleimom ob potoku Discovery izlival v Bonanzo. Celo Daylightu zunanost Eldorada ni bila všeč, a je vzel temu kupil za pol žaklja moke polovico deleža pri enem kleimu. Mesec dni pozneje je plačal osem sto dolarjev za sosednji kleim, in ne dolgo potem mu je bilo usojeno, dasi je bilo takrat še skrito v bodočnosti, da je plačal stoindeset tisoč dolarjev za četrti kleim ob tem potoku, ki so med vsemi potoki najmanj marali zanj.

Ves ta čas od onega dne, ko je iz ene same ponve izpral za sedemsto dolarjev zlata, čepel nad njo in dolgo razmišljal, se mu roka ni več dotaknila krampa in opate. Rekel je Joelu Ladueu v noči tistega čudovitega izpiranja:

»Joe, nikdar več ne bom trdo delal. Prišel je čas, ko pričujem uporabljati možgane. Kmetovati hočem z zlatom. Zlato bo rodilo zlato, samo ako veš kako, in si ga moreš nekoliko dobiti za seme. Ko sem zrl na tistih sedemsto dolarjev na dnu ponve, sem zaznal, da sem navadnejši prišel do semena.«

»Kje ga pa nameravaš seati?« je vprašal Joe Ladue.

In Daylight je zamahnil z roko določno označil celo pokrajino in potoke onstran razvodnic.

»Vidiš, tamkaj je zlato,« je dejal, »in vi drugi samo opazujte moj dim. Milijoni leže tukaj za možaka, ki jih more videti. Vse te milijone sem videl danes popoldne, ko je tistih sedemsto dolarjev kukalo z dna ponve v mene in cvrčalo: »Pa vendar ni navsezadnje Burning Daylight prišel po nas.«

Enajsto poglavje.

Junak Yukonske pokrajine v časih pred Carmackovo najdbo, Burning Daylight, je sedaj postal junak najdbe. Zgodbo o njegovi misli in kako je tej misli sledil, jo izvajal, so pripovedovali širom prostrane dežele. Pri tem je pustil daleč za seboj najsmelejše in najpogumnejše, saj petorica najsrečnejših ni skupaj imela kleimov v taki vrednosti kakor on. In on je še nadalje izvajal svojo misel in načrte in to z nezmanjšano smelostjo. Modreci so zmajevali z glavo in preokovali, da bo izgubil vso srečo, ki jo je bil pridobil. Špekuliral je, so zatrjevali, kakor da bi bila cela dežela iz zlata; noben človek ne more priti do dobička, če na tak način igra z najdbo v enem ležišču.

Dasi so cenili njegovo posest na milijone, so bili možaki tako malodušni, da so smatrali vsakogar bedakom, ki stavi na katerosibodi Daylightovo karto. A za njegovo sijajno odprto roko in brezskrbnim preziranjem denarja je bila bistra, praktična razsodnost, domišljija in privid, pa smelost velikega hazardista.

S svojimi očmi je videl vnaprej, česar še ni videl nikdar, in on je igral, da dobi mnogo ali pa izgubi vse.

»Preveč je zlata tukaj v Bonanzi, da bi se nahajalo le na drobno,« je dokazoval. Gotovo izhaja od kake dobre žile nekeje in drugi potoki bodo to pokazali. Uprite oči na reko Indian. Potoki, ki dobivajo vodo na oni strani Klondykeve razvodnice, bodo prej-kone imeli zlata, kakor potoki na tej strani.«

Oglasi v »Slovenca« imajo vedno uspeh!

katerem so dobili eno oropanih stvari. Tudi je izpovedal, da je napad izvršil dogovorno z nekimi Vasom Budisulja in pa Jakobom Bernasom. Bernasa so takoj prijeli, tretji je pa pobegnil. Peleš in Bernas sta rop priznala, a se izgovarjala, da ju je nagovoril Vaso in da je tudi on Tkalčiča udaril. Na podlagi tega dejstva sta bila obsojena pred enim letom Peleš na 10 let težke ječe, Bernas na 12 let, ker se je smel nekaj več krivde. Kazen je bila odmerjena za rop v zvezi s težko telesno poškodbo oropane. Bernas, ki se je ves čas zagovarjal, da je bil le zapeljan po onem Vasotu, se je po svojem zagovorniku dr. Ivanetiču proti obsodbi pritožil in kazni ni nastopil. In res je šlo sedemice v Zagrebu razsodil, da morata priti obsojenca ponovno pred poroto, kjer se naj ugotovi posebej vprašanje, ali sta bila kriva tudi osebno telesne poškodbe oropane. Peleš je zagovarjal dvorni svetnik Garzarolli, Bernasa dr. Ivanetič. Senat in državni pravdnik kakor pri dopoldanski razpravi. — Obto-

ženca sta odločno zanikala krivdo pri udarcu. Zagovornika sta poudarjala zlasti to, da sta obtožena bila do tega dogodka po vseh izjavah na prav dobrem glasu in nikoli kaznovana. Peleš ima družino, Bernas je samski. V Črnomlju sta bila kot lesna delavca. Udeležbo pri ropu sta odkrito priznala. Senat je nato stavil porotnikom dve vprašanji. Eno za Peleša in drugo za Bernasa: Ali je kateri izmed njiju pri oropanju Tkalčiča tudi položil roko nanj in tako zakrivil težko telesno poškodbo? Porotniki so glede obeh enoglasno odgovorili z ne. Senat je nato izrekel ponovno kazen le glede ropa. Dobil je z ozirom na več olajšujočih okoliščin Peleš 3 leta ječe, poostrene na tri mesece s postom in trdim ležiščem in na dan ropa s temnico; Bernas 3 in pol leta z istimi poostritvami. Peleš je 1 leto že odsedel. Bernasu se pa vteje tudi ves preiskovalni zapor. Peleš je še prosil, naj ga ne pošljejo v Lepoglavo, ampak v Maribor. S tem je bil dnevni red prvega zasedanja izčrpan.

Nadaljevanje prodaje antikviteta pri R. Ranzingerju se vrši v soboto dne 7. t. m. ob 2. uri popoldne.

Polzvedovanje.

Izgubila se je denarnica z 100 Din in možko sliko od Marijinega trga do Zrinjskega mostu. Najditelj se naproša, da odda na frančiškanski porti.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 786 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v C	Nebo, vetar	Povprečna temperatura v mm
4./3. 21 h	781.1	8.7	0.4	obl. sz.	
5./3. 7 h	782.2	1.2	0.4	dež	2.0
5./3. 14 h	782.8	8.8	1.1	p. obl.	

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Šelenburgova ulica šte. 6.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znaklo!

Mala rodbina išče boljše pobožno deklico

za vsa hišna dela, ki zna dobro kuhati, in DEKLICO 3-letnemu otroku. - Ljubica HINIC, Osijek, Aleksandrova ulica 20. 1348

MLAJŠA MOČ išče službo v pisarni z dobro šol. izobr.

Ponudbe upr. pod št. 1369. Pomladni POVRŠNIK skoraj nov, napredaj v trgovini pri »Korošci«, Poljanska cesta 5. 1411

Vozniki

se sprejemajo za odvoz materiala pri zgradbi Mestne elektrarne v Slomškovi ul. Oglasiti se je pri polirju na stavbišču. 1421

NAPRODAJ JE

nekaj POHIŠTVA in dobro ohranjene OBLEKE itd. po zelo ugodni ceni. - Naslov v upravi lista pod št. 1409.

UGODNA PRILIKA!

Oddamo večje prostore s montiranim motorjem 18 KS za surovo olje, dinamo za lastno luč in stružnico za železo; prodaja se tudi posamezno po zelo ugodni ceni. Ogleda se od 9.—11. in od 2.—4. - Naslov se izve v upravi lista pod št. 1410.

AŽURIRA

v vseh barvah in plisir se RESLJAVE CESTA št. 12, I. nadstropje, desno. 1267

Prodaja.

V skladišču pivov. »Uniona« bo dne 7. marca ob 10. dop. prodan na javni dražbi en vagon sušene KORUZE v teži 10.000 kg. 1407

? Kdo je praktičen?

Kdor kupi pri meni vse vrste manufakturno blago, fine kamgarne, sukno od najboljših do najcenejše (Din 44.—) kvalitete, celije in oksforde, priznane najboljše šifone in kolenino ter vse krojaške potrebščine! — Po že znanih cenah pri odjemu čez 500 dinarjev 5% popusta! — Krojaški popust pri vsaki vsoti! — Ostanke po lastni ceni! —

Ivan Kos

Podružnica: Ljubljana Siska Celovška c. 63. Podružnica: Gorenjsko. Srednja vas 2.

Tri stavb. parcele

š. 400 in 300 m², v Zgornji Šiški, v bližini vile Jančigaj, napredaj. - Natančnejša pojasnila: Spodnja Šiška, Kneževa ulica 262/l. 1361

Malo posestvo

napredaj, pripravno za obrt, v Sevnici št. 120. - Cena 75 tisoč dinarjev. 1360

Krajnike

- smrekove ali jelove - kupim v vagonskih množicah. - Ponudbe na: IVO STERGAR - RADOMLJE.

Na STANOVANJE in hrano se sprejme priprosti deček ali mlad gospod. Poizve se v upravi lista pod št. 1412.

OMARA, visoka in nizka, napredaj zelo ceno na Zaloški cesti 13, vrata št. 12.

SEMENSKI OVES

FRANC. LUCERNO DONAČO DETELO RAZLIČNA TRAVNA SEMENA, peso, grahoro priporoča za pomlad. selev FRAN DOGAČNIK LJUBLJANA Dunajska cesta št. 36

Gostilno na račun

ali v najem, vzamem takoj. - Ponudbe na upravo lista pod št. »Gostilna«, 1408.

Kot sostanovalec

se sprejme GOSPOD na hrano in stanovanje. Vpraša se Hirska ulica 19, II. nadst. 1361

VSE, KAR RABITE za VAS VRT, VINOGRAD, SADOV. NJAK itd., dobite pri »VRT« - DZAMONJA in DRUGOVI, družba z o. z., Maribor. - Cenike pošiljamo brezplačno! 1046

Trgovina

z MANUFAKTURO, najbolje vpeljana v Ljubljani, se radi odpotovanja z zalogo ugodno PRODA. - Ponudbe pod »LEP LOKAL« upravi »Slovenca«. 1368

Proda se voz

(TAJSELA) skoraj nov. - FRANC PETRIČ - Selšek št. 29, Begunje - Rakek.

Bronast zvon

star 100 let, teža 336 kg, se ugodno proda. - Župnija Sv. Ožbald, p. Trojane. 1378

Na STANOVANJE in hrano sprejme 2 gospoda ali zakonski par brez otrok. - Ambrožev trg 1 - gostilna.

Prodaj posestvo

z gospodar. poslopijem, četrt ure od Litije. Redi se 10 glav živine. - Več se izve pri g. fotogr. ROŽON, Litija.

POSESTVO

15 oralo površine, ležeče v Gaberniku, 20 minut od kolodvora Kostrivnica-Podplat in obstoječe iz vinograde, sadonosnika, travnika, njive in gozda, prodaja skupaj ali posamezno po jako nizki ceni Franc Gerželi, posestnik in trgovec, Pragersko. Stanovanjska in gospodar. poslopja so zidana in v dobrem stanju. 1243

Srebrne krone

kupim. - Ponudbe na upravo lista pod: »KRONE«. 1378

Inserati v »Slovenca« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

Tesani les kupimo

franko nakladalna postaja za mesec marec, april, maj. Ne sme biti preveč konično in sveže. Platičlo ob sprejemu blaga

Št.	Širina	Dožljina
1/2	4, in 5	20—50 m ³
1/10	4, 5, 6,	40—80
1/10	4, 5, 6, 7, 8, 9	100—300
1/10	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	100—300
1/10	8, 9, 10, 11, 12	40—100
1/10	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	40—100
1/10	6, 7, 10, 12, 13, 14	40—100

Ponudbe tudi za manjše količine prosimo poslati na tvr. ko BRACA MILETIČ trgovina gradbenog drva, Zagreb, Illica 119.

Broj 655 — 1925.

1357

Oglas.

Dana 12. ožujka 1925 držati će se u PETRIJEVCIMA kraj Osijeka

veliki godišnji sajam (vašar)

sa svakovrsnom marvom (stokom) a ujedno i robeni vašar.

Sajmište je na glavnoj cesti izvan sela napram Valpola. Okolica je bogata sa svakovrsnom i dobrom stokom. — Željeznički spoj sa tovarnim postajama vrlo dobar i to iz Osijeka u Petrijevci polazi voz 7, 4.25 i 7.30, a iz Petrijevca u Osijek u 6.30, 9.05 i u 12.30 sati. Isto tako državna pruga Osijek—Zagreb sa postajom Samatovci udaljena 2 kilometra ima priključak na vozove Osijek—Petrijevci.

Dogon marve vezan je na valjane stočne pasošce. Moli se proglasiti.

OPĆINSKO POGLAVARSTVO PETRIJEVCI, dne 27. veljače 1925.

Povjerenik: Škarić.

Zahvala.

Povodom prerane smrti iskreno ljubljene soproga, gospoda

Matija Prelec

železniškega sprevodnika

se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so blagega pokojnika spremili na zadnji poti, dalje vsem, ki so mi priskočili na pomoč v teh bridkih dneh, posebno še gg. nosilec.

Iskrena zahvala dalje slav. godbi jugoslov. železničarjev ter pevskega društva »Sloga« in »Svoboda« za krasne žalostinke.

Žalujoča soproga v ime vseh ostalih sorodnikov.

Zahvala.

Vsem, ki so nas tolažili in spremili k zadnjemu počitku našo nepozabno predrago

Julijo

se najpristrčneje zahvaljuje

žalujoča rodbina Jakličeva.

V Medvodah, dne 5. marca 1924.

Užaloščenim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša draga teta, gospa

Marija Debelak

posestnica

danes ponoči po dolgem trpljenju, previdena večkrat s tolažili svete vere, stara 83 let, bogu vdano preminula.

Pogreb naše blage pokojnice bo v soboto popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 78, na pokopališču pri Sv. Križu.

Drago rajsko priporočamo v pobožen spomin.

Ljubljana, dne 5. marca 1925.

Minka Lincé, rejenka. — Jožef Lincé, tovarniški ravnatelj v Valdagnu, zet v — imenu vseh sorodnikov.

Potrjeni od neizmerne žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da je naša ljubljena mati, tačka in stara mati, gospa

Antonija Javoršek

danes dne 4. marca 1925 po kratki in mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, bogu vdano zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek dne 6. marca 1925 ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica bo darovana dne 7. marca 1925 ob pol 9. uri zjutraj v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 4. marca 1925.

DORA GOLUBOVIČ, hčerka. — VJEKOSLAV GOLUBOVIČ, zet. — SAŠA, nečak. — In ostali sorodniki.

Matija Dolničar, restavratel na glavnem kolodvoru, javljam v svojem in v imenu svojih otrok Zorice, poročene Janušič, Milice, Katice, Joškota in Marice ter ostalih sorodnikov žalostno vest, da je naša nadvse ljubljena, preskrbna soproga, zlata mamica, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Katinka Dolničar

v sredo, dne 4. sušca 1925, ob 9. zvečer, po dolgi in mukepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši v petek, dne 6. sušca 1925 ob 4. popoldne, iz hiše žalosti, »Glavni kolodvor«, na pokopališču k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi svetega Petra v Ljubljani in v Smartnem ob Savi.

Bodi predobri soprog in ljubljani mamici ohranjen blag spomin!

Ljubljana, dne 5. sušca 1925.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.